

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Dankdag 2016

Gereformeerde Gemeente Marknesse

03/11/2016
jaargang 95

nr **05**

Aanvankelijk kerken de leden van de Gereformeerde Gemeenten die de Noordoostpolder in cultuur brengen in Genemuiden, Kampen of Lemmer. Vanaf 1948 worden er echter ook niet-ambtelijke leesdiensten gehouden op de boerderijen van de latere kerkenraadsleden A. van Pienbroek en M. Lambregste. Na verloop van tijd worden deze diensten voortgezet in de kantine

van het 'Kamp Marknesse'. In maart 1949 wordt het 'leesgezelschap' te Marknesse als afdeling bij Genemuiden ondergebracht. Op 31 mei 1951 volgt de instituering tot zelfstandige gemeente en op 4 september 1952 betreft men een nieuw kerkgebouw (met 200 zitplaatsen) aan de Korte Voor. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 73.

Dankdag voor dank-loze mensen

Wij leven weer in de tijd van de dankdag. Er is alle reden om de Heere te erkennen voor het goede dat Hij gaf. Mild heeft Hij Zijn hand geopend in het natuurlijke leven. Het gewas groeide op. Waar elders in de wereld duizenden mensen een verschrikkelijke dood sterven, hulpeloos rondzwerven of voortgejaagd worden door oorlogsgeweld, hebben wij overvloed. Het heeft ons aan niets ontbroken.

Dankt God in alles.
1 Thessalonicenzen
5:18a

In deze tekstwoorden roept Paulus ons op de Heere in alles te danken. Deze oproep deed hij bijna tweeduizend jaar geleden. Maar nog steeds is deze oproep nodig, omdat we nog steeds hetzelfde ik-gerichte en dank-loze bestaan omdragen. Van nature kan en wil de mens de Heere, de Schepper én Onderhouder, niet in oprechtheid danken voor de ontvangen weldaden. Ook niet in het achterliggende jaarseizoen.

Ondankbaarheid is een verschrikkelijke zonde. Wat kunnen we als mensen ons gekwetst voelen als we iemand wat geven en daarvoor geen bedankje ontvangen. Hoe oneindig veel meer krenken we de eigenschappen van de allerhoogste Majesteit als we Hem niet dankbaar zijn terwijl Hij ons dagelijks overlaadt met Zijn gunstbewijzen! 'Dankt God in alles'. Vóór de zondeval was de opwekking om de Heere te danken niet nodig. Toen konden we volmaakt onze Schepper loven en danken. Toen was de mens een levend dankoffer voor de Heere. Door de zondeval hebben we ons geheel van de Heere afgekeerd en zijn we geheel op onszelf gericht. Tenzij het zaligmakend geloof geschonken wordt en in beoefening is, dan erkennen we dat de goedertierenheden des HEEREN roemen tegen een welverdiend oordeel. Dan smeken we om ware dankbaarheid omdat Hij het zo waard is.

ds. J. van Laar,
Rijssen-West

Eten, drinken, gezondheid

Er is ontzettend veel waarvoor de Heere gedankt moet worden. Hij spaarde ons leven. Hij gaf eten en drinken. Hij gaf gezondheid. Hij spaarde ons land. Hij gaf een rijke oogst. Hij schonk regen en droogte. Onze kinderen mochten nog onderwijs ontvangen en sommigen hun diploma behalen, een vervolgstudie aanvangen of met werken beginnen. Hoe hielp de Heere in het gezin, in de opvoeding, in het huwelijk. We mochten nog in vrijheid naar Gods huis opgaan en onder het Woord en de sacramenten zitten. Waar hebben al deze onverdiende weldaden ons gebracht?

Zijn er ook geestelijk inkomsten geweest bij Gods kinderen? Heeft u in het achterliggende seizoen iets mogen ervaren van uw schuld en verlorenheid, maar ook dat er naar Gods soeverein welbehagen van eeuwigheid een weg is uitgedacht om nu wederom tot genade te kunnen komen? Of misschien voor het eerst iets gezien door het oog des geloofs van Jezus Christus in Wien alleen het leven is, bij Wie de ware dankbaarheid te verkrijgen is. Die Zichzelf van eeuwigheid heeft gegeven voor dank-loze en bid-loze mensen. Die nu zulke mensen in alles gelijk wilde worden, uitgenomen de zonde.

In de weg van volkomen gehoorzaamheid heeft Hij aan de eis van de Vader volkomen genoeggedaan. Zodat nu ook een ondankbare door genade in ootmoed de Heere de ware dankbaarheid kan geven.

Dat zegt Paulus ook in het vervolg van de tekst: 'want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u'. Paulus wist persoonlijk door het geloof dat het van nature in hem niet is. Maar dat hij het uit genade heeft ontvangen. Daarom zegt hij niet 'met', maar 'in' Christus Jezus over u. Hierin zien we de liefde van God Drie-enig waarmee Hij de uitverkorenen liefgehad heeft van eeuwigheid.

Zorg en tegenslag

Er zijn op dankdag mensen die terugdenken aan het seizoen dat achterligt en te maken hebben gehad met tegenslagen. Met een zwak lichaam of psychische zorgen. Er zijn er die gebukt gaan onder een kruis van hu-

In dit nummer

4 Troost in het jammerdal

10 De orde des heils [8]

24 Gedrag in alle godzaligheid

- 2 Dankdag voor dank-loze mensen
- 3 Noach [43]
- 5 Onuitsprekelijke troost
- 6 De bestuurder van het leven
- 7 Loofhuttenfeest
- 8 De Generale Synode 2016 [4]
- 9 De islam als heilloze godsdienst [4]
- 11 Twee bundels Bondstheologie [2]
- 12 Verslag synode Netherlands Reformed Congregations te Grand Rapids
- 13 Boekennieuws
- 14 Kerknieuws
- 15 Berichten
- 16 Kerkdiensten

Noach [43]

Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde, aangaande de dingen, die nog niet gezien werden, en bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke ark hij de wereld heeft veroordeeld en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is.

Hebreeën 11:7

welijksproblemen, gezinszorgen, eenzaamheid, werkeloosheid, of waar rouw is over geliefde panden, van zeer jong tot zeer oud. Toch, ook met betrekking tot deze moeite en verdriet, roept het tekstwoord ons op de Heere te danken. Dat is toch onmogelijk, zult u zeggen. Het is al genade om in tegenspoed geduldig te zijn. Doch dat is wat anders dan in tegenspoed de Heere te danken. Van nature gaat de vuist naar boven. Gods kinderen leren welke vijandschap zich dan openbaart.

Alleen de liefde Gods doet buigen onder het kruis. Zoals de Kerk het vraagt in het gebed van het formulier van de Heilige Doop, 'opdat zij hun kruis, Hem dagelijks navolgende, vrolijk dragen moge, Hem aanhangende met waarachtig geloof, vaste hoop en vurige liefde; opdat zij dit leven, (hetwelk toch niet anders is dan een gestadige dood) om Uwentwil getroost, verlaten... (...), door Hem, onzen Heere Jezus Christus, Uw Zoon, Die met U en den Heiligen Geest, één enig God, leeft en regeert in eeuwigheid'.

Een verbroken hart

Ware dankbaarheid gaat gepaard met geschonken liefde en begeert de Heere met een volkomen hart te dienen. 'Och, of nu al wat in mij is, Hem prees'. Ware dankbaarheid buigt en wordt in het stof beoefend. Ware dankbaarheid doet met Jona uitroepen 'in de buik des grafs' (Jona 2:2): 'Maar ik zal U offeren met de stem der dankzegging; wat ik beloofd heb, zal ik betalen. Het heil is des HEEREN' (Jona 2:9).

Ware dankbaarheid komt voort uit een verbroken hart. Dan wordt iets beleefd en gezien wat in Jesaja 53:6 staat: 'doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen'. Hij onschuldig voor schuldigen.

Ware dankbaarheid is ook een voorsmaak van de eeuwige dankdag. Hier is onze danktoon altijd nog vermengd met een valse toon van zelfbedoeling. Eens zal de Kerk een volmaakte toon voortbrengen. Dan zijn ze verlost van hun boze, zelfbedoelend bestaan en mogen ze eeuwig in de Heere eindigen. 'U alleen, U loven wij; ja wij loven U, o HEER'.

Voor brede kringen geldt opnieuw het ontzettend Woord van Paulus, 'dat God ze overgegeven heeft tot oneerlijke bewegingen; vrouwen en mannen, om te doen dingen, die niet betamen; vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid, vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid'. Zal God ook tot deze wereld zeggen: 'Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met de mens' (Gen. 6:3).

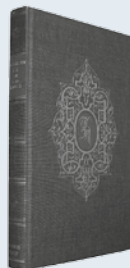
Zolang God twist, is er hoop. Maar wee onzer indien Hij ons overgeeft! Er moge dan geen zondvloed komen, andere oordelen zullen ons doen weklagen vanwege de smarten der zonde. Daarenboven, een eeuwig oordeel wacht. Eens zal vuur de wereld in vlam zetten. Eens zullen wij staan voor de rechterstoel van die Man, door Wie God de wereld oordelen zal.

Arme wereld! Droeve zondedienst. O, dat wij onze ziel als een buit mochten uitdragen! Verlaat dan de slechtigheden en leeft, en treedt op de weg des verstands.

Noach werd in een zeer donkere tijd geboren. Van hem is verwachting. Lamech, zijn vader, die toen honderd en twee en tachtig jaar oud was, sprak: 'Deze zal ons troosten over ons werk en over de smart onzer handen, vanwege het aardrijk, dat de Heere vervloekt heeft'. Noach betekent: troost, rust.

Lamech, de godvruchtige, heeft oog voor de droeve ellende zijner dagen. Zijn ziel gaat onder de last gebogen. Gods twisting wordt gevoeld. Het aardrijk draagt de vloek en er is smart over het werk der handen. Troost zal er zijn als de zonde wordt gebroken. Zelfs door de weg van Gods oordelen zal de kerke Gods worden getroost en tot rust komen. In het geloof, dat zich niet vergist, bij de erkenning van Gods recht, en in het buigen onder de schuld, noemt Lamech zijn zoon 'Noach'. Verstaan kunt ge het alleen, zo waarlijk de zonde, boven de ellende, u tot smart is.

Zó wordt het Gods volk; zo wordt het door de ontdekking van de Heilige Geest. Anders nimmer; maar dan toch gewisselijk zo dat onze ziel in het stof buigt en Gods recht omhelst. In de persoonlijke verhouding tot dat onkreukbaar recht heeft Gods volk geleerd de Heere gerechtigheid toe te schrijven, al zou Hij hen verdoemen.

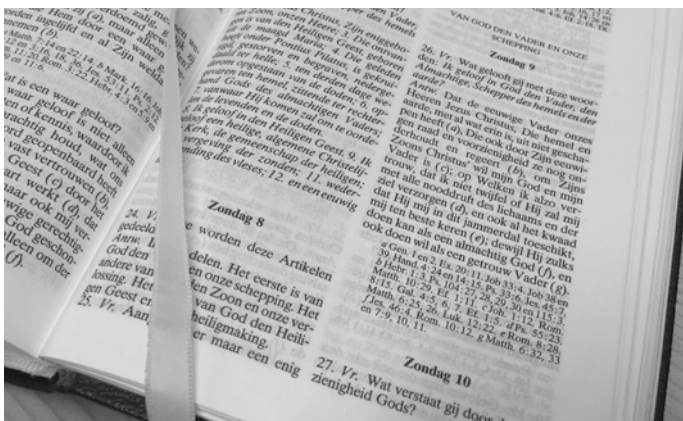
ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan overwinnaars"

Neen, vlees en bloed onderwerpen zich niet. Zo weten ook Gods kinderen van bange opstand tegen de Heere in dagen van verdrukking. Doch zodra er een bukken komt voor God, als de levende niet meer over de ellende klaagt, maar over de zonde, gelijk Jeremia zegt, o, dan ligt troost zelfs in de oordelen Gods; in de vreselijkste oordelen, omdat des Heeren heerlijkheid tegen de zonde in die oordelen uitblinkt. Juda's dochteren hebben zich verheugd vanwege des Heeren oordelen.

Lamech kan zijn zoon 'Noach' noemen, ook al zijn de dagen donker en al is de zonde opgestapeld; al verwacht hij het oordeel Gods. (wordt vervolgd)

Troost in het jammerdal

Dankdag in Zondag 9 en 10 van de Heidelbergse Catechismus

Op dankdag zien we terug op het seizoen dat voorbijging. Voorspoed en tegenspoed wisselden elkaar af.

ds. S. Maljaars,
Meliskerke

Er waren vreugdevolle omstandigheden: we ontvingen gezondheid en kracht, elke dag gingen we met genoeg naar ons werk, ons huwelijk werd bekroond met de kinderzegen, er mocht een jubileum worden herdacht. Ook verdrietige dingen maakten we mee: we stonden aan het graf van een geliefde, lichamelijke of psychische zorgen drukten ons neer, de achteruitgang bij het ouder worden werd steeds meer ervaren, een verborgen kruis maakte de levensweg moeilijk begaanbaar. Misschien klemde de vraag: hoe moet het verder?

Als we zo terugzien, kunnen we ons afvragen hoe we dankdag moeten houden. De Heidelbergse Catechismus geeft hierover in Zondag 9 en 10 onderwijs. In deze zondagen verklaart de onderwijzer het eerste geloofsartikel: 'Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde'. Daarbij wijst de Heidelberger op Gods schepping en voorzienigheid. Het

onderwijs van ons troostboek loopt uit op de houding in de verschillende levensomstandigheden. Laten we luisteren naar de lessen die er voor de dankdag in te vinden zijn.

In tegenspoed

Zondag 10 wijst aan het eind op de troost van Gods voorzienigheid, als er gezegd wordt: 'Dat wij in allen tegenspoed geduldig zijn mogen'. Het is opvallend dat de catechismus eerst de donkere zijde van het leven benoemt. Na onze diepe zondeval beheersen de moeite en het verdriet ons leven. Zondag 9 noemt de wereld zelfs een jammerdal.

Vanuit onszelf zijn we in de tegenspoed niet geduldig, maar ongeduldig en opstandig. Geduld is geen doffe berusting of kille gelatenheid. Het heeft iets in zich van dulden, dragen, gewillig zijn om te lijden. Alleen de Heere kan ons dit leren op de leerschool van de genade. Dan maakt Hij het in de tegenspoed goed met Zichzelf.

Dan kan Job zelfs in de bitterste omstandigheden dankdag houden: 'De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd'. Het geheim ligt in de verbinding met de Zaligmaker, zoals Zondag 9 het verwoordt: 'om Zijns Zoons Christus' wil'. Als er bediening mag zijn uit deze Gezalfde is Gods Kerk gewillig om het kruis te dragen. Moet dat niet onze smeekbede zijn op dankdag?

In voorspoed

Ook de lichtzijde van het leven wordt in Zondag 10 genoemd: 'In voorspoed dankbaar zijn mogen'. Dit lijkt gemakkelijker dan het eerste, maar is het niet. Danken is gedenken aan de Gever en met de weldaden terugkeren bij Hem. De genezen melaatse Samaritaan was dankbaar, toen hij als een straatarme zondaar terugkwam aan de voeten van zijn Weldoener. De laagste plaats was voor hem niet laag genoeg om de grote Heelmeester te danken.

Van nature is er in onze voorspoed geen denken aan God, maar een vergeten van God. Daarom geldt ook hier dat er alleen dankbaarheid kan zijn 'om Zijns Zoons Christus' wil'. Gods Zoon is niet alleen de biddende, maar ook de dankende Hogepriester voor Zijn Kerk. Belijden we op dankdag onze ellendige ondankbaarheid tegenover de Heere? Wat wordt het dan een wonder als God laat zien dat er Eén is, Die wél danken kan.

Voor het toekomstige

Tenslotte is er ook troost voor het toekomstige: 'En in alles dat ons nog toekomen kan, een goed toevorst hebben op onze getrouwe God en Vader'. Het is duidelijk dat hier een geoefend kind van God aan het woord is, die doorleeft wat hij aan zijn God heeft. Hier mag 's Vaders kind alles overgeven in 's Vaders hand en zichzelf toebetrouwen aan 's Vaders zorg. De apostel Paulus belijdt dit vertrouwen, als hij zegt tot de gemeente van Korinthe: 'Die ons uit zo grote dood verlost heeft en nog verlost; op Welken wij hopen, dat Hij ons nog verlossen zal.'

Deze hoop kan er alleen zijn vanwege 's Vaders Zoon. Door Hem heeft Gods Kerk eeuwig toekomst. Geen schepsel zal hen van Gods liefde kunnen scheiden. En dan mag er bij de geestelijke zuchtters in het jammerdal weleens een uitzien zijn naar de eeuwige dankdag die wacht.

Laat dankdag in het licht van Zondag 9 en 10 voor ons een biddag zijn om iets van deze troost te mogen kennen.

Onuitsprekelijke troost

Dankdag in artikel 13 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis

ds. H.A. van Zetten,
Benthuizen

Heeft u tussen biddag en dankdag het nieuws gevolgd? Behalve 'oorlogen en geruchten van oorlogen' waren er dreigingen en aanslagen. Weet u nog van Brussel, Ansbach, de vrachtwagen in Nice, het winkelcentrum in München, de 86-jarige priester in Normandië?

De wereld kolkte en giste, Europa kraakt in zijn voegen. Intussen kent Nederland af met God. Het morele tij verval, de publieke ruimte raakt vergiftigd, de samenleving verkilt. Wat riep al die berichtgeving bij u op? Verontwaardiging? Vertwijfeling? Zorg? Angst? Misschien heeft u gedacht: 'Het lijkt wel of alle machten zich verheffen en dat de duivel de dienst uitmaakt'. Wie van ons heeft door alles heen de naderende voetstappen van Christus beluisterd? En wie heeft met de nood van de tijd, van ons volk, van de kerk, rondgesjouwd? Wie heeft die nood in de binnenkamer hartelijk mogen uitgieten voor God?

Guido de Brès

Guido de Brès (1522-1567) leefde ook in zo'n tijd van dreiging en verval. Protestantse ketteren werden opgespoord door

de inquisitie. De Brès moest vluchten. Hij wist: als ze mij vinden, wacht mij de galg. Vanuit zijn onderduikadres in Doornik schreef hij onze Nederlandse Geloofsbelijdenis (1561).

In de aanhef van artikel 13 beleed hij zijn 'goede God...!', de almachtige God Die hij liefhad, Die overal boven staat en niets aan het toeval overlaat. De Brès mocht het wereldtoneel van zijn dagen bezien vanuit God. Daarom zegt artikel 13: 'Wij aanbidten met alle ootmoedigheid en eerbied de rechtvaardige oordelen Gods, die ons verborgen zijn; ons tevreden houdende dat wij leerjongeren van Christus zijn'. Guido de Brès was op de rechte plaats; hij had doorleefd wie hij was tegenover God. Hij wist: 'Ik ben een onwetend mens met een verduisterd verstand'. Bovendien: 'Ik ben een zondig mens die alle rechten verspeeld heeft'. De Brès had geleerd hoe

ernstig, verderfelijk en groot zijn zonde was, bedreven tegenover een heilig en goeddoend God. Daarom sprak hij van 'rechtvaardige oordelen'. De Brès was aan Gods kant gevallen.

Kent u dat ook in uw leven? Heeft u zó de krant al eens gelezen? Het zijn de 'rechtvaardige oordelen' van God over een wereld die in het boze ligt. De Brès wist wat het is om te doorleven en te belijden: 'Zo Gij, HEERE, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?' (Ps. 130:3). Temidden van die oordelen spreekt artikel 13 toch van een 'onuitsprekelijke troost'. Want de belijdenis van Gods voorzienigheid leert Gods oprechte volk 'dat ons niets bij geval overkomen kan, maar door de beschikking van onze goedertieren hemelse Vader, Die voor ons waakt met een Vaderlijke zorg, houdende alle schepselen onder Zijn heerschappij. (...) Waarop wij ons verlaten, wetende dat Hij de duivelen in de toom houdt en al onze vijanden, die ons zonder Zijn toelating en wil niet schaden kunnen'.

O, wat is Gods volk gelukkig! Ze zijn zo veilig. Paulus roept uit: 'Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?' (...) Ik ben verzekerd dat noch dood noch leven, ...nog enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Heere' (Rom. 8:35). Toen De Brès niet lang na het schrijven van de NGB gevangen genomen was, schreef hij een afscheidsbrief aan zijn geliefde vrouw. Ze waren zeven jaar getrouwd geweest. Hij wist dat hij terechtgesteld zou worden: 'Vaarwel, Catherine!' Guido wees haar erop dat het niet lang duren zou voordat ze elkaar weer ontmoeten zouden om samen eeuwig God groot te maken. Heeft u zo'n toekomst? Guido de Brès mocht zich 'verlaten op de Heere'. De vraag waar het op aankomt, is: 'Vrees ik voor de mensen? Of... vrees ik God?' Wie in waarheid God vreest, mag weleens hartelijk zingen:

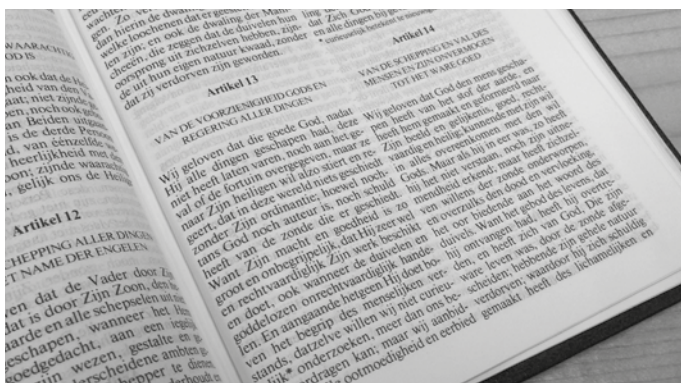
*'God, Die helpt in nood,
Is in Sion groot,
Aller volken macht
Niets bij Hem geacht,
Buigt u dan in 't stof..'*

Ja, want een ware dankdag is tevens... een biddag en een boetedag. Een waarachtige dankdag wordt beoefend in de diepte, doet Gods deugden aanbidden en leert uitzien naar de eeuwige toekomst:

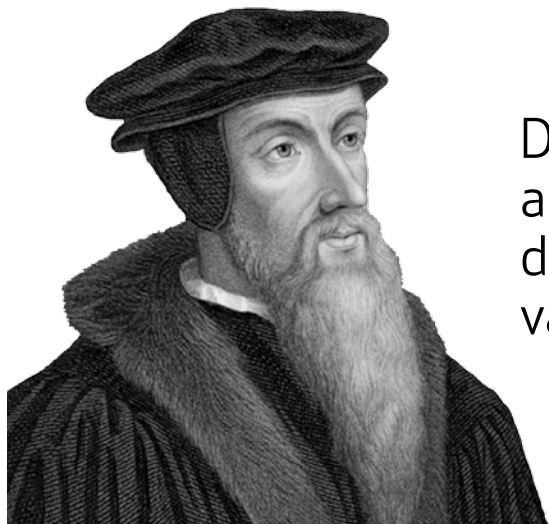
*'Buigt u dan in 't stof,
En verheft met lof
't Heilig Opperwezen;
Wilt Het eeuwig vrezen.*

(Ps. 99:2 ber.)

Artikel 13
Nederlandse
Geloofsbelijdenis

De bestuurder van het leven

Dankdag in artikel 27 van de Catechismus van Genève

De Catechismus van Calvin is waarschijnlijk geschreven rond het jaar 1541. Als de Raad van Genève Calvin in 1540 vraagt om naar de stad terug te keren, bewilligt hij, maar dít is één van de voorwaarden: de jongeren moeten catechetisch onderwijs krijgen. Voor dat laatste schrijft hij zijn catechismus: De Catechismus van Genève.

ds. J. IJsselstein,
Kampen

Predikant: En waarom noem je God alleen Schepper, gezien het feit dat het instandhouden en bewaren van de schepselen veel meer inhoudt dan dat ze eenmaal geschapen zijn?

Kind: Er wordt daardoor dan ook niet alleen aangeduid, dat Hij in één keer Zijn werken der natuur tot stand heeft gebracht om ze daarna los te laten zonder Zich er verder om te bekommeren. Maar men moet het zo begrijpen dat, zoals de wereld in het begin door Hem is gemaakt, Hij die nu ook blijvend in stand houdt, zodat de hemel, de aarde en alle schepselen niet in zichzelf maar uitsluitend door Zijn alvermogen bestaan. Omdat Hij bovendien alle dingen op die manier in Zijn hand houdt, spreekt het vanzelf, dat Hij erover regeert en er de zeggenschap over bezit. En omdat Hij Schepper van de hemel en de aarde is, is Hij het Die de gehele orde van de natuur door Zijn goedheid, kracht en wijsheid bestuurt, de regen en de droogte, de hagel, de stormen en het mooie weer zendt evenals vruchtbaarheid en onvruchtbaarheid, gezondheid en ziekten. Kortom, Hij voert het gezag over alle dingen om Zich ervan te bedienen al naar gelang het hem goeddunkt'. **Vraag en antwoord 27, Catechismus van Genève.**

Vraag 27 stelt Calvin in het kader van de behandeling van het eerste artikel van de Apostolische Geloofsbelijdenis: 'Ik geloof in God, de Almachtige Vader, Schepper van de hemel en de aarde' (antwoord 21). God is de Schepper, Die Zich aan ons geopenbaard heeft door Zijn werken, maar zo vraagt Calvin nu: Zijn werk houdt toch veel meer in dan alleen 'scheppen'?

Het is niet alleen de bedoeling, zegt Calvin, om daarmee aan te geven dat God alles in één keer geschapen heeft. Dat is een opvallende zin voor nu, voor een tijd waarin nogal getwijfeld wordt aan schepping in zes dagen. Calvin zegt: Alles is in één keer geschapen, en niet in miljoenen jaren dus!

Maar er is meer: God heeft niet alles in één keer geschapen om Zich daarna niet meer met Zijn schepping te bemoeien. Hij houdt de schepping ook blijvend in stand. En dus staat niets, de hemel niet, de aarde niet, geen mens, geen schepsel, op zichzelf. Alles bestaat alleen dankzij Zijn alvermogen.

Verootmoedigend, klein makend antwoord: niets bestaat van zichzelf. Wij, gevallen mensen, zijn, dankzij Gods bijzondere geduld, letterlijk weer een seizoen lang overeind gehouden.

En omdat de Heere alles overeind houdt, daarom heeft God er als Schepper ook alle zeggenschap over. Weer zo'n vernederend, kleinmakend antwoord. We kunnen denken dat we heel wat zijn, maar de zeggenschap over alles ligt in Gods hand (zie Jes. 40:15).

En, zo voegt Calvin eraan toe, omdat God de Schepper is, omdat Hij alles overeind houdt en overal zeggenschap over heeft, daarom ligt ook het bestuur van alle dingen in Zijn hand. Alles in deze wereld wordt met Zijn goedheid, kracht en wijsheid bestuurd.

Dat maakt, als de Heere ons daar iets van laat zien, nog kleiner. Maar het mag Gods kinderen ook troost geven. God is de Bestuurder van ons leven. Zodanig, dat alles,

regen en droogte, goed weer en slecht weer, vruchtbaarheid en onvruchtbaarheid, gezondheid en ziekte, uit Zijn hand komen. Uit Zijn almachtige hand!

Dankdag is een dag om met dank, ootmoedig en nederig van hart gemaakt, terug te zien op een seizoen waarin de Heere met veel geduld ons leven overeind hield, op alles wat we uit Gods almachtige hand hebben gekregen.

Want, zo zegt Calvin: Hij voert het gezag over alle dingen om Zich ervan te bedienen al naar gelang het Hem goeddunkt. Achter dat zichtbare schittert dus iets, wat ons als kleine schepseltjes nog veel kleiner moet maken: Gods raad, Gods welbehagen. Hij doet naar dat het Hem goeddunkt.

Wie daarop zien mag, op dat: 'Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen', voor die is dankdag echt een dag van verootmoediging, een dag van verwondering.

Loofhuttenfeest

Vijfduizend christenen uit 90 landen hebben onlangs in Jeruzalem de christelijke viering van het Loofhuttenfeest bijgewoond, zo konden we lezen in het Reformatorisch Dagblad van 21 oktober jl. Vieren christenen dan het Loofhuttenfeest? Dit is toch typisch een van de drie grote Joodse feesten naast Pasen en Pinksteren? Kun je wel spreken van een christelijke viering van het Loofhuttenfeest?

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

In de tweede helft van de Joodse maand Tisjrie - dit jaar van 17-23 oktober - vieren de Joden zeven dagen lang het Loofhuttenfeest, Soekot. Het is een feest ter herinnering aan de omzwervingen van het volk Israël in de woestijn. Toen verbleven zij in loofhutten, in hutten van bladeren, de zogenaamde soeka (meervoud: soekot). In de Bijbel lezen we daarvan in Leviticus 23:34-43.

Vreugde

Omdat het feest in de herfst valt, gedurende de tijd van de laatste vruchtenoogst, is het ook een dankfeest voor de weldaden van de natuur in het afgelopen jaar. Hoewel er in de woestijn weinig reden was tot vreugde, is het toch een vreugdefeest voor de Joden. De Heere had het volk uit de slavendienst bevrijd en uit Egypte gevoerd. De loofhut wordt gemaakt in de tuin, op het (platte) dak of op het balkon. Het dak is van palmtakken of twijgen. Door het dak moet men 's nachts de sterren kunnen zien; men moet immers voor het aangezicht van God zeven dagen vrolijk zijn. Om de vreugde te symboliseren

maakt men een plantenbundel, de loelav, die zeer nauwkeurig wordt samengesteld.

Uitzien

Tijdens het Loofhuttenfeest wordt veel gezongen over de macht en de goedheid van God en Zijn reddende hand. Men ziet ook vooruit, naar omhoog, naar de belovende God. Op zichzelf goede dingen. Als het goed is, staan ook wij stil bij de macht en de goedheid van God en zien we op tot Hem, Die alle dingen bestuurt en regeert naar Zijn wil, vooral op de dankdag.

Als christenen doen we dat in het geloof dat 'de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, Die hemel en aarde, met al wat erin is, uit niet geschapen heeft, Die ook door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid ze nog onderhoudt en regeert, om Zijns Zoons Christus' wil mijn God en mijn Vader is' (Heid. Cat. Zondag 9). Die dimensie ontbreekt bij de hedendaagse viering van het Loofhuttenfeest.

De erkenning van de macht en de goedheid van God is er bij Gods kinderen ook als door het geloof mag worden gezien op Hem, Die hen uitleidde uit het Egypte van de zonde. Ook het uitzien mag er bij ogenblikken zijn dat Hij, Die een goed werk in hen begon, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus.

Vervulling

Pasen (Pesach) en Pinksteren (Savoet) hebben een Nieuwtestamentische vervulling gekregen. Voor Soekot is dat niet het geval. De vreugde die het Loofhuttenfeest vertolkt, is voor de strijdende Kerk van God op aarde nog niet aangebroken. Het hemelse Kanaän wacht nog.

De profeet Zacharia voorziet een tijd waarin de volken, Joden en heidenen, naar Jeruzalem zullen gaan om dit feest te viëren: 'En het zal geschieden dat al de overgeblevenen van alle heidenen die tegen Jeruzalem zullen gekomen zijn, die zullen van jaar tot jaar optrekken om aan te bidden de Koning, de HEERE der heirscharen, en om te viëren het feest der loofhutten' (Zach. 14:16). Over hen die niet zullen optrekken zal er geen regen wezen (Zach. 14:17). Zij zullen niet delen in de zegen van God.

Het gaat bij Zacharia om een profetie die op meerdere momenten vervuld is of wordt. Na de ballingschap, maar ook als de Heere Jezus wederkomt. Dan zal de tijd van vrede voor Gods Kerk aanbreeken. Hoe heerlijk zal die toekomst zijn! Maar hoe zal er ooit zegen en vrede zijn zonder de Koning? Daarmee is het antwoord gegeven op de vraag of we kunnen spreken van een christelijke viering van het Loofhuttenfeest. De christelijke viering krijgt in de toekomst gestalte.

Wie niet bij Koning Jezus behoort, zal met Zijn volk het feest van loofhutten niet viëren. Dat feest breekt voor al Gods kinderen aan als Hij komt om Zijn bruidskerk thuis te halen. Erkennen van Gods macht en goedheid en uitzien naar de vervulling van de belofte zijn zaken van het geloof.

Moeten we dan niet solidair zijn met het Joodse volk? Zeker wel, maar dan in het licht van Gods beloften voor het Joodse volk. Ook Joden zullen deze Koning aanbidden en eeuwig Loofhuttenfeest viëren. Het christelijke Loofhuttenfeest krijgt pas zijn vervulling bij de wederkomst van Christus.

De Generale Synode 2016 [4]

ds. G.J.N. Moens,
Lisse, derde scriba

Het huidige, seculiere, multiculturele Utrecht kent een rijk verleden. Van Lodenstein en vele anderen van Gods knechten hebben hier mogen dienen in de wijngaard. Oudvaders als Voetius en Witsius hebben hun stempel gezet op één van de oudste universiteiten van ons land.

In de geschiedschrijving van deze universiteit lezen we: 'De opening van de Universiteit Utrecht vond plaats op 26 maart 1636. De inaugurale rede werd gehouden door de invloedrijke hoogleraar theologie Gisbertus Voetius...'. Nog altijd draagt de Utrechtse universiteit het opschrift: 'Sol Iustitiae Illustra Nos' (Zonne der gerechtigheid verlicht ons).

Maar hoevelen in deze stad zullen vandaag aan de dag - ondanks een ingeschapen Godsbesef - niet meer weten van een hel of hemel. Niet weten dat we een onsterfelijke ziel omdragen en dat sterven God ontmoeten is. En hier in dit Utrecht is het dat op dinsdag 4 oktober de Generale Synode zich buigt over het rapport van het deputaatschap Evangelisatie, dat onder meer in Leidse Rijn zijn werkveld heeft.

Intensieve taak

Ds. B. Labee, voorzitter van het deputaatschap, zegt: 'Als je het sociologisch bekijkt, is er in redelijk opzicht geen verwachting,

maar de Heere is soeverein, Hij regeert'. Het mooie werk dat Evangelisatie doet, breidt zich gestaag uit, een intensieve taak voor deputaten en allen die bij het werk betrokken zijn. Het oogt vaak als ploegen op rotsen, maar het is naar het Woord van de Heere: 'Werpt uw brood uit op het water en gij zult het vinden na vele dagen'.

Bij de besprekingen komt de moeilijkheid naar voren om de mensen, die op de posten samenkomen, ook de stap naar de kerk te laten zetten. Doel moet toch zijn dat zij de kerkdiensten bijwonen en een plaats in onze gemeenten krijgen. Hoe groot het voorrecht ook is dat de mensen op de posten bijeenkomen, het moeten geen afgezonderde plekjes zijn, die ver van ons kerkelijk leven vandaan staan.

Het deputaatschap is zich aan het bezinnen, in nauw overleg met de evangelisten, in hoeverre het werk op andere wijze vorm gegeven kan worden. Wel evangelisatiewerk door een veldwerker, zoals dit nu in

Leidse Rijn gestalte krijgt, maar zó dat de mensen niet meer naar aparte samenkomsten komen, maar de zondagse kerkdiensten van onze gemeente bijwonen.

Het deputaatschap meldt dat zijn financiële positie vergeleken met drie jaar geleden aanmerkelijk verbeterd is. Er is betrokkenheid van onze gemeenten bij het evangelisatiewerk, maar wat het deputaatschap betreft zou er wel in elke gemeente een evangelisatiecommissie mogen zijn. De GS realiseert zich dat dit niet altijd overal mogelijk zal zijn. Zo verloopt de morgenbespreking op een broederlijke wijze, waar inhoudelijk wezenlijke zaken besproken worden. De vergadering spreekt haar waardering uit voor het vele werk dat evangelisten en vrijwilligers verrichten.

Ook kerkelijke vergaderingen kunnen bij gevoelige onderwerpen soms zo verlopen dat de spanning voelbaar, zo niet te snijden is. Ook afgevaardigden zijn adamskinderen, die zelfs na ontvangen genade nog bij zichzelf zoveel dwaasheid, blindheid en hoogmoed omdragen. Maar het is groot als we ervoor bewaard worden dat de vorst der duisternis, die er altijd op uit is om te verdelen en te verwoesten, de overhand krijgt.

We mogen opmerken dat onze Synodevergaderingen, zoals gelukkig al zoveel malen het geval was, in een broederlijke en goede sfeer mogen verlopen, ook in deze dagen. Het gesprek is ernstig, open en er zijn momenten van ontspanning na een rake opmerking van één der afgevaardigden. Dit doet niets af van het gewicht van de zaken die besproken worden. Het gaat er ten diepste toch om dat wij en onze kinderen en kleinkinderen mogen blijven onder een prediking, waar we eerlijk behandeld worden op reis naar de eeuwigheid. Dat het tot waarachtige bekering mag zijn en de Heere toedoet tot de gemeente die zalig wordt. Bovenal of de eer van de Naam des Heeren mag wegen, Die gezegd heeft: 'En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld'.

Het is een voorrecht, maar het is ook nodig dat deze vergaderingen gedragen worden door het gebed in de gemeenten, bijzonder bij hen, die bidden geleerd hebben.

Na de opnieuw goed verzorgde middagmaaltijd volgt de bespreking van het rapport van K(erk)G(ezin)J(eugd)O(nderwijs), maar daarover een volgende keer meer.

(wordt vervolgd)

De islam als heilloze godsdienst [4]

“Zonen van Ismaël”

In 2012 verscheen het boek “Zonen van Ismaël; Rode draden in de christelijke beoordeling van de islam”. Het is een knap geschreven studie van de bekende RD-redacteur Jakob Hoekman. Het is een van de weinige publicaties in reformatorische kring waarin diepgaand wordt nagedacht over de islam en onze verhouding tot de moslims. En juist die reflectie is zo nodig in het huidige tijdsgewricht.

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Daar komt nog iets bij. In het vorige artikel stonden we stil bij de vraag of Allah wellicht ook de God van de Bijbel is. Terwijl drs. J.J. Grandia in de lijn van Voetius daarop een afwijzend antwoord gaf, dacht drs. W.C. Polinder in de lijn van Colin Chapman daar veel positiever over. In “Zonen van Ismaël” pakt Hoekman deze discussie op en bouwt hij daarop voort. Hoekman noemt de visie van Voetius ‘antithetisch’. Hij vindt deze oudvader te scherp. Volgens hem is de beoordeling van de islam door de Nadere Reformatoren – en ook door de Hervormers zelf – sterk historisch bepaald door hun strijd met Rome. Hij vindt dat op zich geen probleem, behalve wanneer deze visie op de islam als de enig juiste wordt gezien, ‘inclusief bijbehorende scherpe antithese en dito retoriek’. Hoekman ziet dit gevaar in wat hij noemt ‘het bevindelijk gereformeerde Christendom van onze tijd’. Het probleem van deze scherp afwijzende benadering is ‘dat zij geen recht doet aan de (wetenschappelijke) ontwikkelingen ná die tijd. Zo is ons veel meer bekend dan menig prominent theoloog in de Nadere Reformatie ooit had kunnen weten. Daarom is een zekere gestoldheid soms niet vreemd aan de islamvisie in kringen die zich verbonden weten met de theologie uit deze tijd’.

Geen schoonheidsprijs

Met een verwijzing naar mensen als Grandia merkt Hoekman op dat de antithese-gedachte vooral in orthodox-christelijke kring nog voortleeft. Maar ook daar woedt een discussie over de vraag of de God van de Bijbel misschien tóch dezelfde is als Allah. Die discussie (denk aan Polinder, CS) tekent het feit dat ook in reformatorische kring de geleerden niet zo gesloten zijn als het gebruikelijke beeld soms doet vermoeden’.

Hoekman vervolgt: ‘De vraag is hoe erg een dergelijke discussie is. Als de antithese als zodanig, zonder verdere onderbouwing, het uitgangspunt lijkt te worden, is discussie meer dan welkom. Het terugvallen op theologen uit de tijd van de (Nadere) Reformatie zonder meer verdient immers geen schoonheidsprijs in dit

opzicht: de geschiedenis is verder gegaan en de worsteling van het Westen met de islam vandaag is in veel opzichten onvergelykbaar met de strijd die zestiende-eeuwse met de Turken hadden te voeren’.

De auteur van “Zonen van Ismaël” gaat ook in op politieke discussies. ‘In het bijzonder hekelt Hoekman de theocratische SGP-visie op de islam’, zo schrijft dr. Joosse in een recensie van dit boek in het Reformatorisch Dagblad. ‘Deze zou tot een ongelijkwaardige positie van moslims in de samenleving leiden. De SGP heeft naar zijn oordeel een beperkte blik op Gods Koninkrijk en zou krampachtig aan het verleden (...) willen vasthouden’.

Hoekman heeft weinig lovende woorden voor de waardevolle studie van drs. E.J. Brouwer, “De islam in huis”, uitgegeven door de SGP in 2005 (wanneer verschijnt er nog eens een herdruk?). In “Voorwaarden voor vrede”, (een notitie van de ChristenUnie uit 2009), stelt Gert-Jan Segers dat de overheidsvisie van de SGP op die van de salafisten lijkt. Terwijl Hoekman deze notitie zonder één kritische kanttekening weergeeft, krijgt de SGP een tik op de vingers. De SGP laat zich volgens hem beïnvloeden door het conservatisme. Ze wil graag vasthouden aan een Nederland dat door de christelijke cultuur is gestempeld en is bang dit alles te verliezen. Kritiek van de partij op de islam valt min of meer samen met die angst. Dat is althans het gevaar van haar opstelling, zo meent Hoekman.

Net als Izak?

Volgens de RD-journalist is God altijd groter dan wij. ‘Voor Hem zijn zelfs de grenzen van het Christendom geen beletsel. (...) Het werkteerrein van de Heilige Geest is niets minder dan de hele aarde’. Dat heeft gevolgen voor onze benadering van moslims. Zij moeten niet, zoals in het verleden, vóór alles theologisch maar éérst menselijk worden benaderd. Staat er geen duidelijke belofte voor Ismaël in Genesis 17:18? ‘Juist in deze belofte is het God Zelf die de lijn wijder trekt’.

Intussen gaat Hoekman voorbij aan de vraag wat God nu precies aan Ismaël heeft beloofd en wat de HEERE daarentegen aan Izak (de zoon der belofte) heeft toegezegd. Ik hoop hier in een apart artikel nog op terug te komen. Op dit punt vallen namelijk belangrijke beslissingen. De schrijver van “Zonen van Ismaël” geeft een schat aan informatie en zegt veel rake dingen. Maar als het over wezenlijke zaken gaat, roept hij ook vragen en tegenspraak op. (wordt vervolgd)

De orde des heils [8]

De volharding

ds. A. Schot,
Nunspeet

Roeping, wedergeboorte, geloof, bekering, rechtvaardigmaking, heiligmaking zijn verschillende treden die leiden naar het grote doel, namelijk de heerlijkmaking.

lichaam der zonden verlost worden, is opnieuw een bewijs dat er een heilsorde is! De Heere past Zijn verdienste niet ineens volkomen toe. Dat gaat in een geleidelijke weg. Dat zal ook nog blijken uit de volgende schakels.

Hoe zijn Gods kinderen onder die dagelijkse gebreken? Er staan zulke pastorale woorden in het tweede artikel van hoofdstuk 5 D.L.: 'Hieruit spruiten de dagelijkse zonden der zwakheid, en ook aan de allerbeste werken der heiligen kleven gebreken. Hetwelk hun gestadige oorzaak geeft om zich voor God te verootmoedigen, hun toevlucht tot den gekruisigden Christus te nemen, het vlees hoe langer hoe meer door den Geest des gebeds en heilige oefeningen der godvruchtigheid te doden, en naar het eindperk der volmaaktheid te zuchten, totdat zij van dit lichaam des doods ontbonden zijnde, met het Lam Gods in de hemelen zullen regeren.'

In deze voortdurende strijd bewaart de Heere Zijn kinderen tot het einde toe. De volharding van de heiligen ligt vast in de verdienste van Christus. De heiligen kunnen wel in de zonde vallen, maar zij kunnen niet afvallen. Zij zullen altijd weer tot God wederkeren. Degenen die niet wederkeren, behoren niet tot de heiligen. Zij missen ook de vorige schakels van de heilsorde. De Heere neemt de Heilige Geest nooit geheel weg van de Zijnen. God gebruikt voor de volharding de genademiddelen.

Dwalende remonstranten

De remonstranten dwalen hier op heel veel punten. Zij leren dat de volharding niet de vrucht is van de verkiezing, maar een voorwaarde voor de verkiezing. Zij leren dat de volharding afhangt van de mens. Zo komen zij tot de dwaling dat de gelovigen kunnen uitvallen. En deze leer blijkt nog springlevend te zijn.

De heiligen maken op aarde deel uit van de strijdende Kerk. De volmaakte toepassing van het heil wordt op aarde niet verkregen. De strijd is heftig. Zo leert de Heere hen uitzien naar de verlossing van het lichaam der zonde en des doods. Verstaat u dat uitzien?

(wordt vervolgd)

God herstelt in de herschepping wat door de zondeval is verwoest. We zien dat einddoel ook aan het slot van de gulden keten van de apostel Paulus: 'Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt'.

De schakel van de heiligmaking is dan ook onlosmakelijk verbonden aan de schakel van de heerlijkmaking. Wee degenen die deze schakels van elkaar los proberen te knippen met de tang, genaamd 'des mensen krachtinspanning'. Deze twee laten zich niet scheiden.

Hoe zijn deze schakels aan elkaar verbonden? Als de heilsorde nauwkeurig wordt bekeken blijkt er nog een tussenschakel te zijn. Dat de heiligmaking uitloopt op de heerlijkmaking impliceert dat er sprake is van de volharding der heiligen. Daarom behandelen wij eerst deze (tussen)schakel. Voor velen is dit de zwakste schakel uit het geheel. Men laat de mogelijkheid open dat de heilsorde daar nog kan 'knappen'. Want wie weet of de zondaar zal volharden?

Tot zulke denkbeelden komt men als men de volharding der heiligen niet ziet als de toepassing van Christus' verdienste. De volharding zou iets zijn wat de heilige zelf moet volbrengen. Dat is een troosteloze leer waarbij nooit iemand zekerheid krijgt.

Het christelijk geloof wordt dan een doe-godsdienst zoals de islam, het jodendom en alle andere godsdiensten. Van zekerheid kan dan geen sprake zijn.

Volharding

Het kan oppervlakkig ook lijken dat er Bijbelteksten zijn die de volharding aan de mens toeschrijven. Ik denk aan een tekst als: 'Maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden' (Matth. 24:13). Er zijn meer teksten te noemen waarin de heiligen inderdaad op hun verantwoordelijkheid gewezen worden. En onze leer maakt ook geen zorgeloze en goddeloze mensen. Maar het is belangrijk dat we Schrift met Schrift vergelijken. Als we dat doen, kunnen we nooit tot de conclusie komen dat de heiligen weer af kunnen vallen. Paulus troost de Filippenzen met deze woorden: 'Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus' (Fil. 2:6).

Het is opvallend dat er in de Dordtse Leerregels een apart hoofdstuk gewijd is aan de volharding der heiligen. Het eerste artikel van hoofdstuk 5 luidt: 'Die God naar Zijn voornemen tot de gemeenschap van Zijn Zoon, onzen Heere Jezus Christus, roept, en door den Heiligen Geest wederbaart, die verlost Hij wel van de heerschappij en slavernij der zonde, doch Hij verlost hen in dit leven niet ganselijk van het vlees en het lichaam der zonde'. Dat Gods kinderen niet direct van het

Twee bundels Bondstheologie [2]

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Bij het afscheid van dr. J. Hoek als hervormd hoogleraar verscheen een bundel artikelen over zijn theologie. We stonden daar de vorige keer bij stil. Ook publiceerde dr. Hoek zelf een boek over een belangrijk onderwerp, de omgang met God. De titel "Tedere Majesteit" vat samen dat dr. Hoek Gods verhevenheid en nabijheid dicht bij elkaar wil houden.

De opzet van het boek laat iets zien van de manier waarop dr. Hoek theologie bedrijft. Hij leest veel en is veel in gesprek met anderen. Dat is een eigenschap van een bescheiden theoloog die zorgvuldig wil luisteren om pas daarna te spreken. In "Tedere Majesteit" (uitg. Boekencentrum, Zoetermeer; 311 blz.; 24,90) legt Hoek zijn thema uit aan de hand van de Heidelbergse Catechismus. Vervolgens laat hij verschillende catechismusverklaringen aan het woord. Ook reageren acht tijdgenoten. Hoek geeft ook antwoord op deze reacties.

Recht doen

Dr. Hoek wil recht doen aan al Gods eigenschappen, zowel aan Zijn soevereiniteit als Zijn genade. Dat is te waarderen. Gods eigenschappen zijn in Hem ook één. Hoek legt dat uit aan de hand van de overgave van de Heere Jezus in Gethsémané en de openbaring van Hem aan Johannes op Patmos (Openb. 1). Gods Zoon openbaarde Zichzelf als de Allerhoogste en Almachtige. Tegelijkertijd boog Hij Zich neer over Zijn discipelen die Hij in Gethsémané vrijuit liet gaan en over Johannes die als dood aan Zijn voeten viel.

Wat wel opvalt, is dat Hoek de genade die Johannes op Patmos ontving bijna rechtstreeks doorvertaalt naar de gemeente nu. 'In de Doop legt Hij Zijn hand, gevuld met al de beloften Gods, op u', zo lezen we. Dit onbepaalde spreken over Gods beloften is kenmerkend voor de theologie van dr. J.G. Woelderink die, naar ik inschat, veel

invloed op de Gereformeerde Bond had en zeker heeft. Het zorgt er ook voor dat er (helaas!) een wederzijdse vervreemding is tussen de prediking in onze gemeenten en die in kringen van de Gereformeerde Bond. Dit heeft veel te maken met de visie op verbond en gemeente. Woelderink was ook heel kritisch richting de Gereformeerde Gemeenten. Hoek formuleert milder dan Woelderink, maar inhoudelijk gaat hij voluit in zijn spoor.

Ds. G.H. Kersten toonde zich altijd zeer beducht voor een oproep om te geloven, als deze buiten de prediking van schuldige onmacht van de mens omging. Niet de gelovige mens, maar de schuldige mens is het voorwerp van Gods soevereine zondaarsliefde in Christus.

Waarschuwen

Is juist de sterk verbondsmatige prediking, in de lijn van dr. J.G. Woelderink, er niet de oorzaak van dat de separatie in Gereformeerde Bondskringen zo vaak gaat ontbreken? De hervormde predikant ds. L. Vroegindewij (1901-1969) had hier grote zorg over, zo blijkt uit zijn verklaring van de Dordtse Leerregels. Hoek wijst op de Zwitserse theoloog Karl Barth (1886-1968) die veel invloed had

op de kerken in Nederland. Barth nam, zo schrijft Hoek, afstand van de beperking van het eeuwige heil als alleen de mensen die Christus door een waar geloof zijn ingelijfd en zo Zijn weldaden aannemen. Juist tegen de leer van Barth waarschuwde ds. Vroegindewij zo ernstig. Hoek gaat niet met Barth mee, maar is wel veel gematigder over hem dan ds. Vroegindewij.

Smytegelt

De visie op verbond en gemeente zorgt er ook voor dat Hoek behoorlijk kritisch tegenover Bernardus Smytegelt staat, die in onze gemeenten juist achting krijgt. Hij vindt het enerzijds terecht dat Smytegelt waarschuwde tegen oppervlakkigheid. Hoek constateerde zelf al dat de separatie in de prediking ging ontbreken. Maar ook vindt hij dat Smytegelt tekort doet aan Gods beloften en verbond. Volgens hem legt de oudvader teveel nadruk op Gods soevereiniteit. Ook staat het genadeverbond onder de beheersing van de verkiezing. Dat alles zou niet bevorderlijk zijn voor geloofszekerheid, hoewel Hoek ruitelijk erkent dat Smytegelt voor velen tot zegen is geweest en dat nog altijd is.

Vershil

Ik denk dat dr. Hoek in zijn boek helder laat zien dat er een fors verschil is tussen de verbondsmatige prediking die hij voorstaat en de prediking zoals die in onze kring altijd is gebracht. Tegen de moderne mens wil Hoek graag zeggen: 'Als je op Gods uitnodiging ingaat, krijg je een persoonlijke band met Hem'. Inderdaad, zo zouden we dat niet zeggen. Zulk spreken rekt er te weinig mee dat we in Adam al gekozen hebben. Juist de prediking van de wet dient om de mens schuldig te stellen aan de wet. De plicht om te geloven rust op ieder mens, maar er mag geen ruimte komen voor de gedachte dat de mens zelf de beslissing neemt om te geloven, zeker niet in een tijd waarin velen zo denken.

Ds. G.H. Kersten toonde zich altijd zeer beducht voor een oproep om te geloven, als deze buiten de prediking van schuldige onmacht van de mens omging. Niet de gelovige mens, maar de schuldige mens is het voorwerp van Gods soevereine zondaarsliefde in Christus. Dit alles wordt door Hoek zeker niet ontkend, maar deze grondtonen functioneren in zijn boek naar ons inzicht te weinig. Dat zorgt ervoor dat er naast de mooie dingen die in het boek staan toch op verschillende kardinale punten herkenning wordt gemist. (slot)

Verslag synode Netherlands Reformed Congregations te Grand Rapids

Tussen de eerste en de tweede zitting van onze eigen Generale Synode vond de Synode plaats van onze zustergemeenten overzee. Door het deputaatschap Buitenlandse Kerken was ondergetekende afgevaardigd. Aanvankelijk was het de bedoeling dat ds. A. Moerkerken onze gemeenten zou vertegenwoordigen, maar deze moest zich terugtrekken vanwege de zorg over zijn gezondheid.

ds. W. Harinck,
Moerkapelle

De Synode van de Netherlands Reformed Congregations, onze zustergemeenten in Amerika en Canada, vergaderde op 28 en 29 september. De plaats van bijeenkomst was naar goed gebruik Grand Rapids. In Grand Rapids hebben de zustergemeenten twee zelfstandige gemeenten met een eigen kerkgebouw. Deze kerken zijn vernoemd naar de straten waarin zij staan: Beckwith en Covell Avenue. De synodevergadering wordt traditiegetrouw gehouden in de kerk aan de Covell Avenue.

Bidstond

Op de avond voorafgaande aan de vergaderingen werd een bidstond gehouden. Het is in de zustergemeenten de gewoonte dat in de bidstond bij toerbeurt een dienstdoende predikant voorgaat. Deze keer was ds. E.C. Adams (Corsica) aan de beurt. Hij bediende het Woord uit Jeremia 3:22: 'Keert weder, gij afkerige kinderen; Ik zal uw afkeringen genezen. Zie hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de HEERE onze God!'

Het thema van de prediking luidde: Des Heeren tedere vermaning aan Zijn afkerig volk. De verdeling van de punten was als volgt: 1^e de tijd van hun afkering, 2^e de ernst van hun afkering, 3^e de genezing voor hun afkering. Ook in Noord-Amerika zijn er ontwikkelingen die met zorg vervullen. Alleen in de weg van verootmoediging en wederkeer tot de Heere is er verwachting.

Vergaderingen

Op woensdagochtend werd de vergadering geopend door ds. E. Hakvoort, predikant van de roepende kerk te Norwich. Hij bepaalde de vergadering bij Psalm 146:5: 'Welgelukzalig is hij, die de God Jakobs tot Zijn Hulp heeft, wiens verwachting op de HEERE zijn God is.' Hij bepaalde de vergadering en de belangstellenden bij het wonder van Gods trouwe hulp tegenover de ontrouw van Jakob. Hij wenste de vergadering de hulp van Jakobs God toe.

Opnieuw werd ds. J. den Hoed preses (Franklin Lakes), ds. C. Vogelaar (Grand Rapids) tweede voorzitter, eerste scriba werd ds. P. van Ruitenburg (Chilliwack), tweede scriba ouderling J.A. Timmer (Lynden) en quaestor ouderling J. van Brugge (Norwich).

De afgevaardigde uit Nederland ontving de gelegenheid om de vergadering toe te spreken en de hartelijke groeten namens de zustergemeenten in Nederland over te brengen. Ook heeft de afgevaardigde van de zusterkerk een spreekrecht in de vergadering om gevraagd en ongevraagd advies te geven.

Namens de Iglesia Reformada de Bolivia, de gemeente die als vrucht op het zendingswerk in Bolivia is ontstaan, werd een schriftelijke groet voorgelezen.

De eerste dag van de synode werd vooral

besteed aan de bespreking van de verschillende rapporten van onder meer het Curatorium, de Zending en de Scholen. Het zendingswerk in Bolivia mag goede voortgang vinden. Het is bijzonder verblijdend dat in de achterliggende tijd een Boliviaanse predikant, ds. M. Rojas, is bevestigd in Loma Alta. In Santa Cruz is eveneens sprake van een trouwe opkomst onder het Woord. In Tarija is er een kleine groep die samenkomt.

Het Noodhulpfonds was in staat om noodhulp te verlenen in vele gevallen in goede samenwerking met ons Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden. De steun vanuit Nederland voor het onderwijs in Canada en de Verenigde Staten wordt bijzonder gewaardeerd. Er wordt een verdeelsleutel toegepast zodat de ondersteuning op een goede manier naar de verschillende scholen toegaat.

De Synode deed een dringende aanbeveling uitgaan dat Bijbellezen en Bijbeluitleg bijzondere aandacht krijgen in het onderwijs van de schoolleiding en het personeel.

De tweede vergaderdag werd geopend door de voorzitter met een overdenking van Jesaja 12:1-6. Deze dag werd besteed aan het behandelen van de verschillende instructies uit de drie Classes. Zo besloot de synode onder meer om een verdergaande ethische bezinning te houden over panseksualiteit. Dit moderne begrip omvat allerlei 'soorten' van seksualiteit zoals hetero-, homo-, bi-, trans- en transgenderseksualiteit.

Afsluiting

De gemeente van Lynden wordt aangewezen als roepende kerk voor de volgende Synode op 19 en 20 september 2018. Ds. P. van Ruitenburg is aan de beurt om in de bidstond op 18 september voor te gaan. Terugziende was de goede hand van de Heere over de vergadering van onze zustergemeenten uitgebreid. De synodevergadering functioneert ook als plaats van ontmoeting tussen de ambtsdragers die veelal op grote afstand van elkaar arbeiden. Sommige afgevaardigden moesten net zo lang of nog langer reizen dan de afgevaardigde uit Nederland. De pauzes en de avonden werden dan ook volop gebruikt om elkaar te spreken. Daarbij mocht er soms ook van hart tot hart gesproken worden.

De Heere gedenke de gemeenten overzee en de broeders in de bediening naar de trouw van Zijn verbond.

Boekennieuws

Met Mozes op reis. Leren en afleren

"Met Mozes op reis. Leren en afleren"; ds. H.A. van Zetten; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2759 5; 109 blz.; € 11,90.

Waar kom je vandaan? En waar ga je naar toe? Twee diepe vragen die bepalen bij de ernst van het leven en bij de vraag hoe het leven geleid wordt.

Dit boek volgt Mozes op zijn levensreis. Hij had een bijzondere roeping van de Heere gekregen. Onderweg maakte hij verschillende dingen mee. Leren en afleren: Wat leerde hij? En wat moest hij afleren?

Het boek is verdeeld in drie delen. Het eerste deel gaat over "Voorbereid in Egypte". In vier hoofdstukken wordt het leven van Mozes getekend. Zijn afkomst en zijn Godvrezende ouders. Maar ook het leven aan het Egyptische hof waar hij een keuze mocht maken om 'liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben'. Deel twee, dat eveneens uit vier hoofdstukken bestaat, draagt als titel "Gebracht in de woestijn". Mozes' roeping, vorming, gehoorzamen en wachten worden voor het voetlicht gehaald. Het laatste deel, dat negen hoofdstukken telt, gaat over "Geleid naar Kanaän".

De manier waarop onze broeder schrijft, maakt duidelijk dat de doelgroep de jongeren zijn. Doorgaans zijn de zinnen kort en direct geformuleerd. Het woordgebruik is eenvoudig. Telkens worden er lijnen getrokken van het leven van Mozes naar de praktijk

van vandaag. Bovenal weet de schrijver onderwijzend en op de juiste wijze werwend te schrijven.

Een citaat: 'Amram en Jochebed zijn er niet mee bezig dat Mozes een hoog, belangrijk en geslaagd man in de wereld zal worden. Nee, niet: hoe hoger, hoe beter. Deze ouders weten door genade waar het echt om gaat. Bekwaam gemaakt worden voor je levensroeping, voorbereid worden op je eeuwige bestemming, daar gaat het om. En dat kan niet zonder een wonder van Gods kant: levendmaking, bekering en geloof. Het gaat om de ware Godsvreze. De Heere is het zo waard om gediend en gevreesd te worden. Dat staat voor hen bovenaan. Dat hebben ze Mozes voorgehouden en voorgeleefd'.

Dit boek bevat een boodschap voor jong en oud. Voor jongeren en hun (groot)ouders.

ds. A.A. Brugge, Lethbridge (Can.)

Op Nederlandse kansels

"Op Nederlandse kansels"; H.F. Kohlbrugge; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2750 2; 314 blz.; € 32,50.

Opnieuw verscheen er een boek van de bekende dr. Herman Friedrich Kohlbrugge. Hoewel hij het grootste gedeelte van zijn leven predikant was in het Duitse Elberfeld, is hij altijd liefde blijven houden voor het vaderland waar hem de kansel ontzegd werd. Zo spreekt Kohlbrugge in zijn preken regelmatig over de 'God van Nederland' en het 'Nederlandse Sulammith'.

De auteur van dit boek, H. Boele, heeft onderzocht hoe vaak Kohlbrugge in Nederland gepreekt heeft en kwam tot een totaal van 53 keer. 22 van deze preken zijn nu in boekvorm verschenen. Hier van zijn er zeven uitgesproken in de Waalse kerk te Delft die hij als zijn 'filiaalgemeente' beschouwde.

Opvallend is dat er nogal wat doopprediken bij zijn. Kohlbrugge heeft dus heel wat kinderen gedoopt in Nederland! Echter, alle preken kenmerken zich, zoals we van hem gewend zijn, door het 'nochtans des geloofs' en het wonder van vrije genade, waarbij de mens er geheel tussenuit gezet wordt en God alleen de eer ontvangt.

Zo schrijft hij over de gelijkenis van het zaad: 'Het Woord wordt wel aangenomen, maar het gaat net als met het zaad in de koele grond. Er ontstaat in het hart een hitte en een vuur; een benauwd-

heid en een worsteling, als met de dood. Men gaat met toepassing op zichzelf begrijpen dat het tarwegraan sterft. De dood gaat en komt steeds weer terug. In deze doodstrijd ontwikkelt zich de kiem van de vrucht en boort zich, langzaam maar zeker, zwak en teer door de aardkluif heen, die zich aanklaagt vanwege haar hardheid. Men hoort het Woord, maar men neemt het zo aan, dat men er niet zelf de man of de vrouw mee wordt. Men probeert er zelfs niet mee te winnen, of men wil niets van zichzelf handhaven'.

Ook deze uitgave verscheen in samenwerking met de Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften. Voor wie de geschriften van Kohlbrugge kent en waardeert zal geen verdere aanbeveling nodig hebben. De Heere geve er Zijn zegen over.

ds. E. Hakvoort, Norwich (Can.)

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Drachten,
ds. A. Verschuure te Scherpenzeel (Gld);
te Goudswaard, ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

Bedankt:

voor Borssele, ds. A.H. Verhoef
te St. Catharines (Ontario-Canada);
voor Capelle aan den IJssel-Middelwatering,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
voor Den Haag-Scheveningen,
ds. P. Mulder te Tricht-Geldermalsen;
voor Kapelle-Biezelinge,
ds. W. Visscher te Amersfoort;
voor Oudemirdum,
ds. A. Verschuure te Scherpenzeel (Gld).

DOVENDIENST TE DORDRECHT

Op zaterdag 5 november hoopt student E. J. Boudewijn voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Dordrecht, Mauritsweg 286. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

ZGG BENOEMT ZENDINGSWERKER VOOR ALBANIË

Zending Gereformeerde Gemeenten heeft mevrouw G. Zoeteman (28 jaar) uit Rot-

terdam benoemd voor het zendingsveld in Albanië. Het is de bedoeling dat zij als vrouwen- en kinderwerker zal gaan werken in Albanië. Zij is momenteel leerkracht in het basisonderwijs op de Eben-Haëzerschool in Oud-Beijerland. Gerdine is lid van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Zuidwijk.

We hopen dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze benoeming en toekomstige uitzending.

Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten,
Ds. W. Harinck

VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIDDERKERK 3 SEPTEMBER 2016 IN RIDDERKERK

Ds. B. van der Heiden opent – i.v.m. afwezigheid van ds. A. Vermeij - namens de roepende kerk van Nieuw-Beijerland de vergadering op de gebruikelijke wijze. In verband met de emeritaatsaanvraag van ds. Van der Heiden zijn de deputaten art. 49 DKO ds. M. Karens en ds. C. van Ruitenburg aanwezig.

Ds. Van der Heiden geeft op bewogen en heldere wijze aan, dat het voor hem vandaag een ingrijpend moment is. Hij heeft – na 33 jaar predikant te mogen zijn - emeritaat aangevraagd en dat staat vanmorgen op de agenda. Een aanvraag tot emeritering komt na een periode van ernstige afwegingen: Mede door mijn lichamelijke omstandigheden ben ik, zo zegt hij, tot dit besluit gekomen.

Daarna worden o.a. de volgende zaken gememoreerd.

Vanuit de gemeente Klaaswaal: ouderling A. Izelaar was 25 jaar ambtsdrager;

Vanuit de gemeente Ridderkerk: ds. G. Pater was 12 ½ jaar predikant;

J. van den Berg was 25 jaar ambtsdrager;
A. van Zwiene was 25 jaar diaken.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. G.J. van Aalst, preses; ds. B. van der Heiden en ds. G. Pater assessoren; ouderling N.J. Teerds, scriba; ouderling A. van der Werf, quaestor.

Emeritaatsaanvraag ds. B. van der Heiden: Ds. B. van der Heiden heeft op 16 juni 2016 de kerkenraad van de gemeente Alblasserdam

meegedeeld met emeritaat te willen gaan. Dit verzoek is door de kerkenraad gehonoreerd. Er ligt nu een aanvraag tot emeritaat ter behandeling door de classis. De preses onderstreept de woorden uit de brief van de kerkenraad: 'met gemengde gevoelens'. Toch is er ook reden tot dankbaarheid. Het is een voorrecht om zo het dienstwerk te mogen beëindigen. Daarmee mag de worsteling om uit actieve dienst terug te treden niet over het hoofd gezien worden.

Ds. M. Karens geeft een reactie vanuit de deputaten art. 49 DKO. Ook hij sluit zich aan bij de woorden 'met gemengde gevoelens': 'Het is mogelijk zoals verwoord in Jesaja 53: Wie heeft onze prediking geloofd? De Heere heeft het wel beloofd: Het welbehagen zal door Zijn hand gelukkig voortgaan'. De deputaten stemmen van harte in met de inwilliging van de emeritaatsaanvraag. De preses kijkt nog even terug op de ambtelijke weg sinds 13 september 1983, de intrede in Woerden, tot nu toe. 'Gods trouwe zorg was over u en uw weg uitgebreid. Dan krijgt de Heere de eer. We denken daarbij ook aan uw vrouw, die u zo trouw ter zijde heeft gestaan. Van harte wensen we u toe wat we lezen in Psalm 27 vers 9b. Daarin gaat het over het verleden, het heden en de toekomst. HEERE, Gij zijt mijn Hulp geweest. Hij is goed geweest en niet ik. Christus' werk houdt stand. De Heere gedenke u nog in de tijd die vóór u ligt. Een onbekende toekomst: O, God mijns heils, begeef, verlaat mij niet.

Ds. Van der Heiden dankt voor de gesproken woorden en de wijze waarop de emeritaatsaanvraag aan de orde is geweest: 'Het is waar: Gij zijt mijn Hulp geweest'. Na zijn emeritering op 26 januari 2017 zal ds. Van der Heiden nog hulpdiensten verrichten, zo de Heere wil.

Door de vergadering wordt ds. Van der Heiden Ps. 71:11 en 12 (Datheen) toegezongen. Verdere punten ter behandeling:

1. Deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening In de ontvangen brief van het Deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening, werkgroep archieven, komt onder meer de beveiliging Digibron aan de orde. Binnen de classis zijn grote aarzelingen bij het plaatsen van notulen op Digibron. Het is best lastig om met twee soorten notulen te werken: één

GOD KAN ONS IN ZIJN LANKMOEDIGHEID EEN OGENBLIK SPAREN, MAAR ZONDER DE GEEST DES HEEREN ZAL ONS EINDE ZIJN DAT WE IN DE HEL WORDEN GEWORPEN.

THOMAS BOSTON

zonder en één met besloten onderdelen. De afgevaardigden zijn van mening, dat het niet wenselijk is onze classicaie notulen op Digibron te plaatsen.

2. Rapportage In de Gouwstraat Ouderling De Vries wijst erop dat het inloophuis nu 10 jaar mag bestaan. Er is reden de Heere daarvoor te danken. De preses spreekt zijn waardering uit voor de voorliggende stukken en onderstreept dat steeds 200

vrijwilligers gereed staan dit werk te doen. Hij roept kerkenraden op gemeentelieden op te wekken dit werk te gaan en te blijven verrichten.

3. Medio 2017 zal weer een avond voor ambtsdragers gehouden worden vanuit de classicaie commissie toerusting.

4. Verdeling consulentschappen In verband met de emeritering van ds. B. van der Heiden en ondanks de komst van ds. M.H.

Schot naar de gemeente H.I. Ambacht acht de vergadering het nodig om de classis Dordrecht assistentie te vragen.

De classis zal indien nodig vergaderen op 10 december 2016 of anders op 21 januari 2017. Ouderling D. Don eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

N.J. Teerds, scriba

Van Overzee

Op woensdagavond 5 oktober nam ds. C. Vogelaar na bijna 5½ jaar afscheid van de gemeente Grand Rapids-Covell Avenue vanwege zijn vertrek naar Clifton. Hij bediende het Woord uit Micha 7:14: 'Gij dan, weid Uw volk met Uw staf...'

Deze tekst spreekt over een 'Gebed tot de Herder Israëls': de reden voor, het verzoek in en de pleitgrond van dit gebed. 'We zongen ervan dat de Heere voor ons heengaat. Als dat geen zekere hoop was, zouden we niet de moed hebben te gaan.' Als we de toestand van volk en kerk zien, mogen we wel zeer bezorgd zijn, zei de predikant. 'Zeker, we hebben de waarheid nog, maar het geeft zorg dat velen niet meer weten hoe God Zijn volk leidt en snel onder de indruk zijn van wat emotie. Ook Micha uitte zijn bezorgdheid over de tijd waarin hij leefde. Hij zag uit naar vrucht. We mogen niet zeggen dat er geen vrucht is, maar we verstaan Micha's klacht wel. Is er een volk dat zegt: Waar is de vrucht in mijn leven?

In de droeve toestand zien we dat Micha opeens opziet tot de Heere. Dan leeft Micha op en klinkt de taal van het geloof: Hij laat Zijn werk nooit varen. Hij is de Herder Die Zijn schapen van eeuwigheid heeft (Joh. 10:16). Hij vergadert, voedt, corrigeert, onderwijst en leidt hen. Schapen die zwak, afhankelijk, weerloos en dwaas zijn. Die zo gemakkelijk afdwalen en soms zo weerspanning zijn. Zijn staf is Gods Woord, toegepast door de Heilige Geest, zoals de herdersstaf werd gebruikt tot bescherming, terechtwijzing, onderzoek en leiding. Met die staf kon de herder ook zijn zorg en liefde

in een zachte klop op het bevroese dier doen blijken. Micha heeft een pleitgrond: het is Uw volk, de kudde van Uw erfenis, door U afgezonderd en vanouds door U geweid. Ontferm U over haar om Uw Naam, om Uw verbond. Dat is de pleitgrond, de troost voor een volk dat geen waardigheid of verdienste in zichzelf heeft. De voorraadschuren van de meerdere Jozef zijn nog steeds vol. Toen we in 1984 voor het eerst uit Nederland vertrokken, namen we in De Eersteling in Moerkapelle afscheid van de gehandicapten. Eén van hen zei: 'Dominee weg, Gods Woord blijft.'

Het is het verlangen van Gods knechten op die hemelse Bruidgom te wijzen. De bruid moet zich niet te veel aan de vriend van de Bruidgom hechten, want die vriend is ook maar een dwaas en zondig mensenkind. Het gaat om de Bruidgom. Aan die grote Herder dragen we de kudde bij ons afscheid op. Daarbij is het wel de vraag of we door genade tot die kudde behoren en door Hem worden geleid. Na de afscheidspraak sprak ds. H. Hofman namens de classis Midwest. Tot slot sprak ouderling A.C. van der Male het predikantsechtpaar toe en liet hen Psalter 42:4 en 5 (Psalms 84:4 en 5) toezingen.

L. Vogelaar, Scherpenzeel

Vraag: Waarin verschillen rechtvaardiging en heiliging van elkaar?

Antwoord: Hoewel heiliging onlosmakelijk met rechtvaardiging is verbonden, is er toch verschil. In de rechtvaardiging wordt de gerechtigheid van Christus door God toegerekend, terwijl de Heilige Geest in de heiliging de genade uitstort in het hart en de mens er toe in staat stelt om zich daarin te oefenen. De zonde wordt in de rechtvaardiging vergeven, in de heiliging tijdens dit leven in dezelfde mate zo volkomen van de wrekende toorn van God bevrijd, dat ze nooit in het verderf kunnen vallen. De heiliging is echter niet in allen gelijk en is tijdens dit leven ook bij niemand volmaakt, maar groeit naar volmaaktheid.

DE GROTE CATECHISMUS
VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden',
Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier
Uitgeverij

Berichten

CONTACTMIDDAG HELPENDE HANDE TE 'S-GRAVENPOLDER

Contactmiddag voor mensen met een lichamelijke beperking op zaterdag 19 november, aanvang: 14.30 uur, in een zaal van de kerk van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenpolder. Ds. A.P. Baaijens hoopt dan te spreken over: 'Wie kan Gods wijs beleid doorgronden?' Belangstellenden zijn ook welkom. Voor leden van Helpende Handen worden geen kosten gerekend. Voor niet-leden geldt een bijdrage van € 7,50. Mocht u zich ter plekke als lid aanmelden, dan is geen bijdrage verschuldigd.

ZGG BENOEMT ZENDINGSWERKER VOOR ALBANIË

Zending Gereformeerde Gemeenten heeft mevrouw G. Zoeteman (28 jaar) uit Rotterdam benoemd voor het zendingsveld in Albanië. Het is de bedoeling dat zij als vrouwen- en kinderwerker zal gaan werken in Albanië. Zij is momenteel leerkracht in het basisonderwijs op de Eben-Haëzerschool in Oud-Beijerland. Gerdine is lid van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Zuidwijk. We hopen dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze benoeming en toekomstige uitzending.

Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten, ds. W. Harinck, secretaris

ZEEUWSE ZENDINGSMIDDAG TE GOES

Zeeuwse zendingsmiddag, te organiseren door de classes Middelburg, Goes en Tholen, op zaterdag 12 november, aanvang: 14.30 uur, in de Sionkerk, L. de Colignylaan 177 te Goes. Opening door ds. G.J.N. Moens. Vertelling door dhr. M. Last. Dhr. P.C. van Olst hoopt een en ander te vertellen over zijn werk dat hij voorheen deed als kerkenwerker/evangelist in Ecuador. Aanbieding opbrengst oud papier aan ZGG-deputaatschap door schoolkinderen uit Rilland. Sluiting door ds. A.J. de Waard. Collecte voor de Zending.

VERKOPINGEN

Aalst

Verkoop door de zendingsvereniging Dorkas van de Gereformeerde Gemeente te Aalst op zaterdag 5 november, van 10.00-14.30 uur, in dorpsshuis 't Gement, Donkerstraat 19. De opbrengst is t.b.v. Zending, Evangelisatie en Vakantieweken voor mensen met een beperking.

Alblasserdam

Verkoop op woensdag 23 november, vanaf 14.00 uur, met om 18.00 uur een gezamenlijke maaltijd, georganiseerd door de vrouwenvereniging Martha-Maria i.s.m. de zendingscommissie. Locatie: Eben-Haëzerkerk van de Gereformeerde Gemeente te Alblasserdam. Plantageweg 172. De opbrengst is voor de Zending.

Goudswaard

Verkoop - ten bate van Zending en Evangelisatie - door de vrouwenvereniging Eben-Haëzer te Goudswaard op zaterdag 12 november, van 10.00-14.00 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Molendijk 84.

Waarde

Verkoop door de vrouwenvereniging Rhodé te Waarde op vrijdag 11 november, van 16.00-20.30 uur, in de Adullamkerk, Meezeweg 2a. De opbrengst is voor verschillende goede doelen.

Zeist

Verkoop door de vrouwenvereniging Ora et Labora te Zeist op zaterdag 12 november in de Rehobôthkerk van de Gereformeerde Gemeente te Zeist t.b.v. van Zending en Evangelisatie. Opening om 10.00 uur door ds. J.J. van Ekeveld, aansluitend start de verkoop. Sluiting: 15.00 uur.

ZANGAVONDEN

Heusden

De in De Saambinder van 27 oktober aangekondigde zangavond te Heusden, die gehouden zou worden op zaterdag 12 november, kan geen doorgang vinden.

Waardenburg

Psalmzangavond op zaterdag 12 november, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Waardenburg, Dorpsstraat, m.m.v. eigen organisten. Collecte t.b.v. stichting Timotheos (weeskinderen in Malawi). Meditatie door ds. P. Mulder.

ORGEL- EN SAMENZANGDAG TE DEN HAAG

Landelijke orgel- en samenzangdag, te organiseren door de Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten (VOGG), op zaterdag 12 november, in de Evangelisch Lutherse Kerk te Den Haag, Lutherse Burgwal 7, m.m.v. de organisten Aart Bergwerff en Peter Eilander. Het ochtendprogramma begint om 10.30 uur en het middagprogramma om 13.45 uur. Iedereen is hartelijk welkom. Voor meer informatie: www.kerkenmuziek.nl

WORKSHOP DOOR AFD. WEST VAN DE VOGG TE HEINENOORD

Op zaterdag 5 november houdt de afd. West van de Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten (VOGG) een workshop in de Hervormde kerk, Hofweg 2a in Heinenoord. Hildebrand Otto zal dan uitleg geven over door hem geschreven koraalbewerkingen. Deelnemers aan de workshop krijgen gelegenheid om een bewerking van Hildebrand te spelen, die hij vervolgens zal bespreken. Aanvang 14.00 uur

STOKOSMOSBIJENKOMST TE ZIERIKZEE

De Stichting StoKosmos organiseert op dinsdag 8 november een bijeenkomst over de Nadere Reformatie, ds. Maximiliaan Teelink (1606-1653) en het openbaar bestuur. Inleiding door prof. dr. F.A. van Lieburg, VU Amsterdam. Medewerking wordt verleend door het koor Vocaal Ensemble Voice Four. Locatie: Nieuwe Kerk te Zierikzee. Aanvang: 19.30 uur. Iedereen is van harte welkom.

Kerkdiensten

ZONDAG 6 NOVEMBER 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 16.30 uur ds. C.

van Ruitenburg; Alphen a/d Rijn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Amersfoort 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Amsterdam 19.00 uur ds. L. Terlouw; Apeldoorn 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds.

R.A.M. Visser; Arnhem 18.30 uur ds. M. Joosse; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. W. Harinck; Berkenwoude 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Bodegraven 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. M.H. Schot; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. W. Harinck; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 en 15.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Deventer 15.00 uur ds. J. van Laar; Dinteloord 14.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 15.00 uur ds. W.J. Karels; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur stud. J. de Kok; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 uur ds. J. IJsselstein en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. W. Visscher; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Goudswaard 18.00 uur ds. J. Schipper; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. G.J. van Aalst en 19.00 uur ds. H. Brons; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 17.00 uur ds. C. Harinck; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Herkingen 14.30 uur stud. H.J. Agteresch; Hilversum 16.00 uur ds. B. Labee; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hoogvliet 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 ds. W.A. Zondag; Kampen 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp en 15.30 uur (H.D.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.00 uur ds. G.J. Baan; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 uur stud. J.B. Huisman en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leiderdorp 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Lelystad 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.30 uur ds. J.B. Zippro; Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Melisskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 en 18.00 uur stud. M. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. C. Harinck en 15.30 uur stud. J.B. Huisman; Middelharnis 9.30 uur ds. P. Blok en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. H.A. van Zetten; Naaldwijk 19.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 15.30 uur ds. J.S. van der

Net; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. J. Schipper; Nieuwe-Tonge 10.00 en 18.00 uur stud. H.J. Agteresch; Nijkerk 18.30 uur ds. A. Schot; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur stud. W. Mouw; Oostburg 18.30 uur ds. G.J. Baan; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Oostvoorne 15.30 uur ds. A. Verschuure; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 15.00 uur stud. W. Mouw; Ouddorp 14.30 uur ds. J. van Belzen; Oude-Tonge 15.00 uur ds. K. Boeder; Poederrijen 15.00 uur ds. P. Mulder; Poortugaal 18.00 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; Poortvliet 14.30 uur stud. M. Blok; Puttershoek 15.30 uur ds. G.J. van Aalst; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikerveer 9.30 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 14.30 (aangepaste dienst) en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 16.00 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Scheveningen (zie 's-Gravenhage); Sint Annaland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sint Philipsland 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Soest 15.00 uur ds. F. Mulder; Spijkenisse 18.30 uur ds. W. Silfhout; Sprang-Capelle 9.30 en 16.30 uur ds. M.J. van Gelder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 18.00 uur ds. S. Maljaars; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. M. Mondria; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 (H.D.) en 18.00 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Westzaan 16.30 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Wierden 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Woerden 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Wolphaartsdijk 18.00 uur stud. J.B. Huisman; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G. Clements; Zwijndrecht 9.30 uur ds. A. Verschuure en 14.30 uur ds. G. Pater; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 8 NOVEMBER 2016

Barendrecht 19.30 uur ds. M. Karens; Lisse 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. B. Labee; Uddel 19.30 uur (GBS-dienst) ds. B.J. van Boven.

WOENSDAG 9 NOVEMBER 2016

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. M. Karens; Berkenwoude 19.30 uur stud. M. Blok; Dirksland 10.00 en 19.00 uur ds. K. Boeder; Eindhoven 15.00 en 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Herkingen 14.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Hilversum 14.30 en 19.45 uur ds. W. Visscher; Hoofddorp 10.00 en 15.00 uur ds. M. Joosse; Hoogeveen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Hoogvliet 15.00 en 19.45 uur ds. H. Brons; Kortgene 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Meeuwen 9.30 uur ds. M. Mondria en 19.30 uur ds. E. Bakker en 15.00 uur ds. E. Bakker; Melissant 14.30 en 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Middelharnis 9.30 uur ds. P.D. den Haan en 19.00 uur ds. S. Maljaars en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Naaldwijk 15.30 en 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Nieuwer ter Aa 14.30 en 19.30 uur ds. L. Terlouw; Nieuwe-Tonge 14.30 en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Ooltgensplaat 14.30 (H.D.) en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Oosterend 15.00 en 19.00 uur ds. G. Heijkamp; Oostvoorne 14.30 uur ds. S. Maljaars en 19.30 uur ds. W. Silfhout; Ouddorp 14.30 en 19.00 uur ds. M. Mondria; Oudemirdum 14.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 14.30 en 19.00 uur ds. G. Pater; Poederrijen 14.30 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; Puttershoek 14.30 uur ds. A. Vermeij en 19.30 uur ds. A. Schot; Ridderkerk-Slikerveer 14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rilland-Bath 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 en 19.00 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 en 19.45 uur ds. C.G. Vreugdenhil.

DONDERDAG 10 NOVEMBER 2016

Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Barneveld-Zuid 19.30 uur (H.D.) ds. G. Beens; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; Delft 19.30 uur ds. S. Maljaars; Dinteloord 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 19.00 uur ds. J. van Belzen; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur (GBS-dienst) ds. M. Mondria; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. F. Mulder; Scherpenisse 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Westkapelle 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

VRIJDAG 11 NOVEMBER 2016

De Valk-Wekerom 14.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Genemuiden 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Krabbendijke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld; Rijssen-Zuid 13.15 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Tricht-Geldermalsen 17.30 uur (huw.bev.) ds. P. Mulder.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 6 NOVEMBER 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 (Bijbeluur) en 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Refojobs

REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATORISCHE WERKGEVERS

Medewerker fondsenw. en comm. • 3xM • Amersfoort

Internat. accountmanager • MisterSales • Alblasserdam

Logistiek medew./chauffeur • De Jong Hout en Staal • Achterberg

Verzorgende IG • Cedrah • Zwijndrecht

Begeleider wonen • Siloah • 's-Gravenpolder

Vacature aanmelden? info@refojobs.nl / (06) 8143 0157

PARTNERS

Centraal op Walcheren, aan de rand van Grijpskerke, 2-6 pers. vak. woning te huur, het gehele jaar door! Tel. 0118-592830

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

Stijlvolle rouw-/gelegenheidsjurkjes
kindergelegenheidskleding.nl

Chinese groene thee

en uw gezondheid...

www.chinesegroenethee.nl

We zijn op zoek naar
nieuwe verkooppunten.
Geïnteresseerd? Mail naar:
info@chinesegroenethee.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Heel veel Aanbiedingen!

www.deroeboeken.nl

078-6124081

Begravenisonderneming
De Illoe

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren

Tel. 0418 - 56 21 74

www.begravenisondernemingdekloe.nl

WILVORST Ambtskostuums

Klein Kleding Sliedrecht en Zierikzee

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:

Dhr. H. den Hollander

T (010) 435 44 35

E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

André Nieuwkoop

vanuit de Bovenkerk te Kampen

Improvisaties
over psalmen
en gezangen

Bestellen?

www.bestelmuziek.nu
telefonisch kan ook: 0341-745 238

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Voor het verzorgen van begravenissen op Tholen, Sint Philipsland, Schouwen-Duiveland, Zuid-Beveland e.o.

U mag vrijblijvend informatie of een wilsbeschikking aanvragen.

Molenpad 4, 4696 BP Stavenisse | tel. 0166-697438

www.begravenisverzorgingdorst.nl

(Wij verzorgen geen crematies.)

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

TE KOOP IN SCHERPENZEEL (GLD)

PRINSENLAAN 43

Prachtige middenwoning, traditioneel
gebouwd! 4 slaapkamers, perc. opp.

163²m. Info: 0650587068

Tegels... als geen ander

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Huize Winterdijk is een woonzorgcentrum dat huisvesting en zorg combineert en gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Er werken ruim 120 enthousiaste medewerkers. Binnen onze organisatie zijn er op korte termijn vacatures voor

Verpleegkundigen (niveau 4 en/of 5) Verzorgenden IG

m/v
van 12 tot 32 uur per week

Wat ga je doen

Als Verpleegkundige en/of Verzorgende IG coördineer en voer je (soms) complexe zorgtaken en verpleegkundige interventies uit binnen het zorgproces. Je signaleert factoren die van invloed zijn op de gezondheid en het functioneren van cliënten en speelt daarop in. Je maakt deel uit van een team binnen de sector zorg en adviseert, ondersteunt en coacht collega's om de zorginhoudelijke prestaties te verbeteren. Daarnaast ben je betrokken bij het indicatieproces van de cliënten.

Wat bieden wij je

Huize Winterdijk stimuleert de ontwikkeling van medewerkers door middel van scholing. Zo worden Verzorgenden IG in de gelegenheid gesteld om bij gebleken geschiktheid de opleiding tot Verpleegkundige te volgen. Voorts bieden wij het lidmaatschap van de V&VN en de inschrijving in het V&VN register aan. Daarnaast een goed salaris conform de cao VVT, een aantrekkelijk Meerkeuzesysteem Arbeidsvoorwaarden en bieden desgewenst bemiddeling in het vinden van woonruimte aan. Wij hechten meer waarde aan inzet en motivatie dan aan leeftijd.

Wat vragen wij van je

Enkele jaren werkervaring in de zorg en/of het thuiszorgmodel is een pré om deze functie goed te kunnen uitoefenen. Je bent in het bezit van een diploma MBO- en/of HBO verpleegkunde en in het bezit van een geldige BIG registratie of Verzorgende IG. Kennis van (psycho) somatische- of (psycho) geriatrische ziektebeelden en de daaraan verbonden zorgbehoeften. Kennis van de zorgvisie, het zorgproces, de werkorganisatie rond de cliënt en de administratieve richtlijnen en protocollen. Tevens ben je bij voorkeur (belijdend) lid van een van de reformatorische kerken.

Inlichtingen

Meer informatie over de functies is verkrijgbaar bij de heer Bert Karrenbeld, zorgmanager, telefoon 0182-680000. Wil je solliciteren? Op www.huizewinterdijk.nl kun je een sollicitatieformulier vinden en/of solliciteer voor D.V. 17 november 2016 schriftelijk naar Huize Winterdijk, Winterdijk 8, 2801 SJ te Gouda t.a.v. de afdeling HR.

Wie helpt ons? Vier jongeren uit de Hoeksche Waard (omg. Klaaswaal) **zoeken iemand die orgelles kan geven.**
Voor info: 06-40156767 of 06-47933518.

2015 Vietnam, 2016 Peru/Bolivia,
**DV 2017 van Mexico naar Costa Rica
za 29 jul - za 19 aug 2017.** 15- 64 jaar.
Info-avond: DV 18 nov. Info en aanmelden:
famdejonge@solcon.nl
of 0180-516672. Hartelijk welkom!

Te huur: De Klomp (Veenendaal)
zelfstandige woonruimte voor één
werkende man/vrouw, 2 pers. ook
mogelijk, 2 slaapkamers (geen echtp.)
dicht bij station. Van alle gemakken
voorzien, evt. bemeubeld. Info: 0318-
572062, mail: gahardeman@solcon.nl

**TE HUUR - woning + aanleunwoning
KW'broek.** Per januari 2017 grote woning,
3 slp.krs. Voor bepaalde tijd.

Per direct, aanleunwoning voor een
langere of kortere periode, 2 slp.krs.
Info? Bel 06 130 163 65 of mail naar:
annemarthevanee@hotmail.nl

www.leevboerderijheterfdeel.nl

wonen

Leevboerderij Het Erfdeel

Algemeen Nut
doelinstelling
ANBI

- › Jongvolwassenen (18-26 jaar)
- › Begeleiding naar zelfstandigheid
- › Persoonlijk begeleidingstraject
- › Christelijke leefomgeving
- › Wonen op een groep
- › Geen reguliere zorginstelling

Werkensdijk 45
4251 PR WERKENDAM
T 0183 - 51 06 58

info@leevboerderijheterfdeel.nl
twitter.com/leevboerderij
facebook.com/leevboerderijheterfdeel

*Begravenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.	Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54 Waardenburg 0418 - 65 20 39 Werkendam 0183 - 70 10 17 Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40 Nieuw-Lekkerland 0184 - 68 38 38
H. de Jongh D.D.E. Melieste M.K. Ligthart A.J. van Lieburg	

www.begravenisondernemingdejongh.nl

**Kamer te huur in onze gezellige
Pabowoning in Stolwijk,** 1 min. van de
bushalte en winkels.
Bel voor meer info: 0651133751.

**Te koop in Scherpenzeel:
mantelzorgwoning** bestaande uit
semi-bungalow met zelfstandige
aanbouw met eigen ingang en tuin.
Inlichtingen: 0620295839.

**Te huur vak. woning op de Veluwe
(Speuld),** aan de rand van bos en hei.
Ook voor weekwisseling of midweek.
Voor 2-14 pers., v.a.g.v. Vrij na 28/10.
Tel. 0577-407326/06-11252451.

Te huur in Kootwijkerbroek:
vrijstaande woning met 3 slaapkamers
en een flinke bergruimte voor
max. 1 ½ jaar. Tel. 06 53405696.

**Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl**

gezinsgids

KIES VOOR HET WINTERABONNEMENT VAN GEZINSGIDS!

Incl. het 282 pagina's dikke
WINTERNUMMER met
advertentie-prijspuzzel

ACTIE

3 maanden
inclusief
WinterNummer
€15,-

Ontvang bij elk
nummer **gratis** het
kinderblad BimBam!

* Dit abonnement stopt na 3 maanden automatisch.
Aanmeldingen dienen uiterlijk 1 december bij ons binnen te zijn.

gezinsgids

IDENTITEIT VOOR NU

www.gezinsgids.nl | 030 230 35 00 | info@gezinsgids.nl | Loodsboot 8, 3991 CJ Houten

Colijn Trouwvervoer
Loenersloot

Verschillende oldtimers

Door heel NL

www.autocolijn.nl 0294-293300

SGP fractie in concert

**Nieuwe CD
SGP fractie
in concert**

bestel op www.interclassicmusic.nl

BBV Barneveldse
Begrafenis
Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige
verzorging van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

de
**Laatste
Eer.**

Sprang-Capelle

Voor een stijl- en
respectvolle begrafenis

Wij verzorgen Begrafenissen
in de gehele regio en Het Land
van Heusden en Altena

We zijn dag en nacht
bereikbaar op: **0416 - 27 53 42**

Vrijblijvend kennismaken?
0416 - 27 97 96

www.laatste-eer.com

**Ambtskleding
Kostuums en shirts op maat**

Klamar's
FASHION

's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.

**Advies aan huis mogelijk
Maak vrijblijvend een afspraak!**

Hollands grootste in
klassieke stijlmeubelen!

BÉVÉ MEUBEL

Antwerpseweg 9, 2803 PB Gouda
Telefoon 0182-692111, www.beve-meubel.nl

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van

**Johannus
Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatoisch Psycholoog

 Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

Project 2016-39

**Steun deze
kinderen!**
Weeshuis - Pingfang

Voor deze *kinderen* is *hulp* hard nodig!
Looprekken, rollators, aanpassen van rolstoelen
en fysiotherapie. Totaal is er € 1500,- nodig.

Uw gift online via onze website
www.bonisa.nl of op rekening:
NL29 RABO 0336 5546 13 o.v.v Pingfang

Bonisa
Z E N D I N G

Doorgeven van het Woord!

**unieke 5-daagse
samenzangreis
in het teken van de
2e Wereldoorlog
DV 19-23 juni 2017
o.l.v. Ds. A. J. de Waard**

Peter Wildeman: orgel
Wilhelm Groenendijk: trompet

- met bezoek Dachau
- Adelaarsnest incl. tentoonstelling
- Halfpension

Meer info en boeken:
www.zang-reizen.nl

BASISSCHOOL **de Wartburg** WOUDENBERG

HERHAALDE OPROEP!

zorgen voor elkaar!

Bent, of kent u,
de verantwoordelijke,
energieke en besluitvaardige

**Directeur-
bestuurder**

die wij zoeken?

REAGEREN KAN TOT D.V. 18 NOVEMBER 2016. KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP
WWW.COMPAENGROEP.NL OF BEL MET PAUL VAN LUMMEL: 06 - 13 50 95 87

Compaen

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafnisondernemingtreur.nl
info@begrafnisondernemingtreur.nl

Begrafnisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

**Een vertrouwd adres voor hulp
aan kinderen, jongeren en volwas-
senen vanuit een Bijbelse visie.**

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor
psychologisch onderzoek,
indicatieaanvragen en onderzoek,
begeleiding en training van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

begrafnisverzorging

Den Hollander

Begrafnissen in Den Haag, Westland, Gouda,
Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begrafnisverzorgingdenhollander.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFNISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Wij verzorgen
alleen begravenissen

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal
T 0318 - 526641
E info@phvanderleer.nl
W www.phvanderleer.nl

Begrafnisverzorgers
P.H. van der Leer
G. Wegenaar

24 uur per dag bereikbaar

NIEUWE BOEKEN - ZOJUIST VERSCHENEN

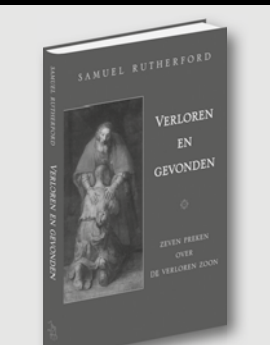
EVERT BARTEN
Rechtvaardig door het geloof
Luthers verklaring van de Galatenbrief uitgelegd.
Een belangrijk werk op een toegankelijke manier weergegeven.
gebonden | 33127991
162 blz. | € 19,90

MAARTEN LUTHER
Verklaring van De Brief aan de Galaten
Luther behandelt in dit commentaar een aantal belangrijke theologische thema's die ook vandaag nog actueel zijn.
gebonden | 33127311
387 blz. | € 24,90

DS. J.S. VAN DER NET
De enige Schuilplaats
52 meditaties. Christus als de enige Schuilplaats in het gericht van God, dat is het centrale thema van dit boek.
gebonden | 33127984
117 blz. | € 14,90

SAMUEL RUTHERFORD
Verloren en gevonden
Zeven preken over de verloren zoon. De ontfermende vader is een beeld van Christus, Die een schuldige zondaar ontvangt en vergeving schenkt.
gebonden | 33127977
140 blz. | € 15,90

C.J.M. SIEBEN
Aanspraak en raad
Van een moeder aan haar kinderen en pleegkinderen en de weg van haar bekering tot God.
gebonden | 33128127
108 blz. | € 12,50

Den Hertog uitgeverij

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Elzenkade 6 - Houten
Postbus 150, 3990 DD Houten

Tel. (030) 637 34 34
E-mail: boeken@hertog.nl

www.hertog.nl
info: www.uitgeverijdenhertog.nl

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

In verwachting?

Cliënten waarderen ons met een 9,4

Onze kraamverzorgenden:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatorische levensovertuiging

Voldoet dit aan je verwachting?
Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **5**

Komt u van ver? Rijden loont!

Moderne houtkachel
Elders 1799,-

Kraakprijs!
575,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Brand- en inbraak-
Telecommunicatie
Airconditioning
CV-onderhoud
AKTIE
Elektra
Ventilatie
Loodgieter
Beverlijging

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

Het Evangelie ook voor hén!

兒童 聖經故事 3

Stort uw gift op:
NL 02 INGB 0000 320 666
t.n.v. Stichting China
Hartelijk dank.

Stichting China
Veenendaal

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Veluwe
Nieuwe CD
Veluwe zingt psalmen
bestel op www.interclassicmusic.nl

ABC CONSULTS
RELATIONELE- EN SEKSUOLOGISCHE HULPVERLENING
WWW.ABCCONSULTS.NL

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegravenissen.nl
Wij verzorgen alleen begravenissen
0172 - 21 21 22

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 055-5063639
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899
F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalings abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te
Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada en USA: vooralsnog ongewijzigd

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Gedrag in alle godzaligheid

In het formulier om ouderlingen en diakenen te bevestigen, staat in de derde vraag de zinsnede 'en ook gezamenlijk belooft u in alle godzaligheid te gedragen (...): Wat bedoelden onze vadersen nu precies met 'gedrag in alle godzaligheid'? Wat betekent dat anno 2016 in de praktijk van alle dag?

Brief aan Timótheüs

Het letterlijke woord 'godzaligheid' vinden we alleen in het Nieuwe Testament, al zijn er verschillende uitdrukkingen in het Oude Testament die hetzelfde willen zeggen. U/jij kunt dan denken aan 'de vreze des HEEREN' of het 'wandelen met God'. Opmerkelijk bij het woord 'godzaligheid' is dat we dit woord vooral in de brief van Paulus aan zijn geestelijke zoon Timótheüs tegenkomen (tien van de zestien keer, dat we 'godzaligheid' letterlijk lezen). Onze vadersen hebben ongetwijfeld aan de woorden van Paulus - geïnspireerd door de Heilige Geest - gedacht toen ze juist deze uitdrukking in het bewuste formulier hebben opgenomen. En daarmee is het niet een begrip dat alleen hoort bij onze oudvaders, maar heeft het betrekking op gemeente- en kerkenraadsleden tot de jongste dag.

Betekenis

Over de betekenis zou heel veel te schrijven zijn, maar we beperken ons tot enkele zinsneden uit de brief aan Timótheüs en de verklaring die onze Statenvertalers in de kanttekeningen hebben opgenomen. Zo lezen we: 'Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle mensen, voor koningen en allen die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid' (1 Timótheüs 2 vers 1 en 2). In kanttekening 5a krijgen we dan een duidelijke

omschrijving van 'godzaligheid': 'Dit gaat de godsdienst of de eerste tafel van de geboden Gods aan, gelijk het volgende woord eerbaarheid of zedigheid op de geboden van de tweede tafel en op de diensten die de een de ander schuldig is, zijn oogmerk heeft'. Gedrag in godzaligheid is dus leven in overeenstemming met de eerste tafel van Gods heilige wet. Dat is dus allereerst God liefhebben boven alles en vanuit die hartelijke liefdesbetrekking leven naar de eerste vier geboden. Paulus waarschuwt Timótheüs voor mensen - juist in de laatste dagen(!) - die liefhebbers van zichzelf zijn, onverzoenlijk, roddelend, roemend over hun gaven en deugden etc. Deze mensen omschrijft hij: 'Hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben' (2 Timótheüs 3 vers 5a). Mensen die wel een uiterlijke gedaante of schijn hebben, maar de echte Godsvreze missen. Ons hart moest wel beven...

De apostel roept ook op tot het staan naar een godzalig leven: 'Maar gij, o mens Gods, vlied deze dingen, en jaag na gerechtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid' (1 Timótheüs 6 vers 11). Kanttekening 18 zegt ons wat 'mens Gods' is: 'Aldus noemt de Schrift degenen die door Gods Geest worden geregeerd, en in het bijzonder de trouwe profeten en leraars'. Elke christen wordt opgeroepen om naar die godzaligheid te staan, maar in bijzondere zin dus ambtsdragers als goede voorbeelden voor heel de gemeente.

Bekering

We betrekken hierbij nog een andere vraag over het 'onbekeerd dienen' van ambtsdragers. Kan dat eigenlijk wel? Het antwoord daarop lijkt me helder: geen mens kan en mag onbekeerd zijn. Wat moesten we in een tijd, waarin 'godzaligheid' schaars lijkt te zijn, de Heere aanroepen om het werk van Zijn Geest. Opdat *binnen en buiten* de ambten het 'beeld van Gods Zoon' mag worden vertoond! Dat is allereerst tot eer van de Drie-enige God. Maar ook tot persoonlijke zegen voor Gods kinderen: 'de godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging' (1 Timótheüs 6 vers 6) en: 'de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordige en des toekomstige levens' (1 Timótheüs 4 vers 8b).

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.